

מבשר טוב

ד"ר מנחם אדמו"ר שליט"א

סעודה שלישית פרשת ויקרא תש"ע לוגאנו

מאמר

אדם כי יקריב 'מכם' קרבן לה' וגו' בזמן הזה

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר". וכבר הקשו בספרים הקדושים מדוע נאמר בלשון 'ויקרא', ולא כמו במקומות אחרים שנאמר וידבר ה' אליו, או ויאמר ה', ומהו הלשון ויקרא אל משה.

גם צריך להבין שהרי לא נאמר מי הוא הקורא והיה צריך לומר ויקרא ה' אל משה. גם קשה מדוע כתיב ויקרא באלף זעירא ומהו מרמוז.

ואפשר לבאר על פי יסודו של הבעל שם טוב הקדוש שכל דבר שאדם שומע או רואה, הוא קריאה ורמוז אל האדם משמים כיצד עליו להתנהג, והבריאה כולה אומרת את דבר ה' אלא שהוא בהסתר וברמוז, ועבודת האדם לגלות את הסוד והרמוז הטמון בבריאה ומה זה אומר אליו. וכך היה דרכם של הצדיקים שבכל דבר ששמעו או ראו הבינו מזה הוראה ורמוז משמים לאורחות חייהם.

וזוהו הנאמר 'ויקרא אל משה' ולא נאמר מי הוא הקורא, והיינו כי מכל הבריאה ומכל דבר ששמע רבינו שמע או ראה, הכל היה זה קריאה אליו משמים כיצד עליו להתנהג ולפעול, ולכן נאמר א' זעירא, כי בעצם כל הבריאה אומרת את דבר ה' אלא שהוא ברמוז, ולכן נאמר א' זעירא כי היה זו קריאה ברמוז, ומשה רבינו ידע להכיר בקריאה זו.

ובהמשך הפסוקים מבואר מה היה הקריאה אל משה רבינו, "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", והוא מרמוז שיקריב האדם מעצמו "כי יקריב מכם" ואז הוא עצמו בבחינת קרבן לה', והיינו שיהיה מוכן למסירות נפש למסור עצמו ולהקריב עצמו שיהיה הוא קרבן, וכאשר אדם חי תדיר בבחינה זו שמוסר כולו למען קדושת שמו יתברך במסירות בנפש אז נמצא שהוא חי תמיד בדבקות עם ה' יתברך, ואז הוא בבחינת קרבן.

וכמו שמבואר בצעטיל קטן שכל אדם צריך להיות מוכן למסור נפשו להשי"ת וזל"ק "בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה ובפרט שהוא יושב בטל לבדו בחדר או שוכב על מטתו ואינו יכול לישן יהיה מהרהר במצות עשה זו של ונקדשתי בתוך בני ישראל (ויקרא כב, לב) וידמה בנפשו ויצייר במחשבתו כאלו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים והוא כשכיל קדושת השי"ת שוכר את טבעו ומפיל א"ע להאש על קידוש השי"ת ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ונמצא שאינו שוכב ויושב בטל רק מקיים מצות עשה דאורייתא", עכ"ל"ק.

הרי שבעצם המחשבה למסור נפשו על קידוש השם הרי הוא נחשב כאילו קיים ממש מסירות נפש וכן רואים שקבלת מסירות נפש במחשבה וברצון משפיע על האדם ממה שכתב כתב בשו"ת מהר"ם מרוטנבורג (חלק

ד דפוס פראג סימן תקיז) וז"ל: "וכן אמר מהר"ם מאחר שגמר אדם בדעתו למסור את נפשו על קידוש השם מכאן ואילך כל מיתה שעושי' לו אינו מרגיש כלל וראי' מן המסורה הכוני ב' הכוני בל חליתי וחד הכוני פצעוני כלומר כשהכוני ופצעוני לא הי' לי כאב הכוני בל חליתי ומביא ראי' מספר היכלות שר' חנני' בן תרדיון הי' במקום קיסר ששה חדשים והרג שיתא אלפין דוכסין והגמונים לסוף ו' חדשים נלקח למעלה ושרפו רק אחד במקומו כדמותו. ותדע שכך הוא שאין לך אדם בעולם שאם הי' נוגע באש באבר קטן שלא הי' צועק אפי' אם יעלה בדעתו לעכב עצמו מלצעוק אינו יכול לעשות ואנו רואים קדושים שאינם צועקים כלום", עכ"ל.

הרי שכתב שאם מקבל על עצמו למסור נפשו על קידוש השם לא ירגיש כלל ייסורים, וכל מיתה שעושים לו אינו מרגיש כלל. ונראה הביאור בזה כי על ידי זה שקיבל על עצמו למסור נפשו אפילו שלא עשה כלום, בעצם זה שקיבל עליו למסור נפשו כבר נשתנה גופו עד שאינו מרגיש כלל ביסורים.

ובגמ' בבא בתרא [י:]: מבואר שמעלת מי שמוסר נפשו על קידוש השם מעלתו גדולה ונשגבה עד מאד וכמבואר שם "שמעתי שהיו אומרים: אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, ושמעתי שהיו אומרים: הרוגי מלכות – אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן".

ולפי דברי הנועם אלימלך גם מי שאינו מוסר נפשו ממש, אלא שבמחשבתו שאילו היה אש היה מפיל עצמו לכבשן, במחשבה זו לבד גם כן נחשב כאילו מסר נפשו ואם כן אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתו.

והנה לקמן נתבאר שיש עניין גדול ונשגב מאד לעזור ולסייע לחבירו וכמו שיתבאר בהמשך באריכות, ולפי דברי קדשו של מרן הנועם אלימלך אלו למדנו שאף מי שחושב שהוא רוצה ומוכן בכל נפשו ומאודו לקיים המצוה, במחשבה זו לבד נחשב לו כאילו קיים המצוה, והארכנו ביסוד זה סעודה ג' פרשת תזריע מצורע ש"ז עיי"ש.

ולפי זה ודאי שיש עניין גדול לחשוב טוב על כלל ישראל, ולחשוב מחשבות איך לסייע ולעזור לחבירו, כי אפילו במחשבה יש עניין שכאילו קיים המצוה, ולכן ודאי הוא דבר גדול ונשגב לחשוב טוב על כלל ישראל, ולעזור לידידיו. ובשערי תשובה לרבינו יונה [שער ג נד] כתב שאפילו לתת עצה טובה לחבירו הוא מעיקרי גמילות חסד וז"ל "חייב אדם לחשוב מחשבות להעלות עצות הגונות ומתקנות לחברו, וזה אחד מעיקרי דרכי גמילות חסדים", ולכן צריך לחשוב היאך יכול לעזור לחבירו, ולחשוב עצות טובות שיועיל ויעזרו לחברו, ודו"ק.

וישנה גם בחינה של מסירות נפש שמוסר עצמו ונשמתו עבור כלל ישראל על דרך שכתב בחתם סופר על התורה פרשת וארא וז"ל: "וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה' פירש"י דיבר איתו קשות. נראה אעפ"י שדבר איתו קשות מ"מ שכתב איתו ופעולתו לפניו, כי מרע"ה הבין וידע כי לא נכון לדבר כן עם הקב"ה למה הרעות וגו' למה זה שלחתני והרע לעם הזה והצל לא הצלת, וראוי היה להעניש על זה, אך להיותו מוסר גופו וגם נשמתו עבור ישראל להצלתם ולרחם עליהם השליך נפשו מנגד ודבר קשות והטיח דברים, ובזכות זה זכה למה שלא זכו האבות, כי הם לא יכלו לעשות ככה כי לא עליהם ציבור לנהגם על כן הם לא זכו כי אם לאספקלריה של קל שד-י, ומשה רבינו עליו השלום זכה לאספקלריה של אני הוי'. והיינו וידבר אלקים אל משה דבר קשות על שאמר למה הרעות, וחזר ואמר רכות אני הוי' מעתה תזכה לאספקלריה של אני הוי'", עכ"ל"ק.

הרי מתבאר מדברי קדשו שהסיבה שרק משה רבנו זכה להגיע לדרגה שראה באספקלריא המאירה, מה שלא זכו אפילו אבותינו הקדושים שקיימו כל התורה והמצוות במסירות נפש, הוא מפאת שמשו רבינו מסר גם את נפשו וגם את רוחניותו כדי להציל את בני ישראל, ולא מפאת שהוציא את בני ישראל ממצרים, או

מחמת שעל ידיו נמסרה התורה הקדושה בהר סיני במתן תורה. ולמדנו מדבריו כמה גדול בחינת מסירות נפש אפילו ברוחניות ועולם הבא שעל ידי זה הגיע משה רבינו למדרגתו הגדולה.

וכמוכן שצריך שיהיה זה באמת שיחזיק בבחינה זו שיהיה מוכן למסור נפשו עבור השי"ת ויהיה מוכן להקריב עצמו קרבן להשי"ת ולבני ישראל.

ונתבאר בדברי החתם סופר שהסיבה שרק משה רבינו הגיע למעלתו הנשגבה שהיה רואה באספקלריא המאירה מה שלא זכו לזה אפילו האבות הקדושים, כי משה רבינו היה לו מסירות נפש רוחנית וכל מה שפעל ועשה בימי חייו היה עבור המסירות נפש לכלל ישראל, וזה היה החידוש אצל משה רבינו שמסר את נפשו עבור כלל ישראל.

וזה היה רק אצל משה רבינו, כי מסירות נפש להשי"ת היה גם לאברהם אבינו שנשלך לכבשן האש עבור כבוד השי"ת, ובכל זאת האבות לא זכו לבחינת אספקלריא המאירה, ורק משה רבינו שמסר נפשו עבור כלל ישראל רק אצלו נתחדש בחינת אספקלריא המאירה, והוא חידוש נפלא היוצא מתורתו של מרן החתם סופר.

ואפשר להביא ראיה ברורה לדברי החתם סופר מהגמ' בבא בתרא [י:] שהבאנו לעיל "שמעתי שהיו אומרים: הרוגי מלכות – אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן. מאן נינהו אילימא ר"ע וחבריו, משום הרוגי מלכות ותו לא פשיטא, בלאו הכי נמי, אלא הרוגי לוד". ומי היו אותם הרוגי לוד פרש"י "הרוגי לוד – לוליינום ופפום אחים שהרגם טורנוסרופום הרשע בלודקיא כדאמרינן במסכת תענית (דף יח:): על ידי גזירה שנגזרה על ישראל להשמיד על שנמצאת בת מלך הרוגה וחשדו את ישראל עליה ועמדו האחים הללו ואמרו מה לכם על ישראל אנו הרגנוה". ומבואר שהמעלה הנפלאה הזו שאין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן נאמר על הרוגי לוד ומסירות נפשם היה עבור הצלת כלל ישראל.

הרי שמי שמוסר נפשו עבור כלל ישראל אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם ועל אלו הרוגי לוד נאמר המעלה הנשגבה הזו, ואם כן רואים להדיא שמסירות נפש עבור כלל ישראל מגביה את האדם למדרגות גבוהות יותר ממסירות מנפש להשי"ת, ודו"ק.

ונראה עוד שיש בחינת מסירות נפש עבור כלל ישראל אפילו שאינו מוסר נפשו במסירות נפש ממש אלא גם כאשר עוזר ומסייע להם. ובזה הוא מקיים מצות בין אדם לחבירו, ובמצות אלו שבין אדם לחבירו הוא מתקרב להשי"ת יותר ממצוות שהם רק בין אדם למקום, כי במצוות שבין אדם לחבירו יש בזה שני חלקים, ומלבד שמקיים בזה מצות בין אדם למקום, גם יש בזה קיום מצות בין אדם לחבירו.

ובכוח מצוות הללו לצרף את הבריות ולקרבתם להשי"ת, ועוד יותר ממצוות שבין אדם למקום כן נראה להדיא מדברי קדשו של מרן החתם סופר, והוא מרומז בדברי חז"ל [שבת קכז.] "אמר רב יהודה אמר רב: גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכינה, דכתיב [בראשית יח] ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר וגו'". והיינו שאברהם אבינו הפסיק לדבר עם הקב"ה כדי לקבל אורחים שנדמו לו כישמעאלים, וקל והומר בנו של קל והומר אורחים מבני ישראל. ומזה נלמד כמה צריך להתאמץ לסייע לבני ישראל בממונו וגופו, או אפילו לחזקם בדיבורים ולעודדם ולקבלם בסבר פנים יפות.

ועוד רואים כמה חשוב להנות ולשמה ולקרב יהודים, שהרי ידוע ששנה אחת הרה"ק מזידטשוב זיעוכ"י שכח שהיה היארצייט של אמו ע"ה, ובאה אליו בחלום ואמרה לו שמילא על מה שלא אמרת קדיש ולא למדת משניות אני מוחלת לך, אך על זה שלא הבאת תיקון ליהנות ולקרב את בני ישראל זה כואב לי מאד. והרי כל אחד מבין כיצד היה נראה הקדיש והמשניות אצל הרה"ק מזידטשוב ואעפ"כ אמרה לו אמו הצדקת שעל זה מסכימה למחול לו, אך לא על מה שלא הביא תיקון ליהנות את בני ישראל שזה עוד יותר חשוב מזה.

וכשמסביר פנים יפות לחבירו ומשמחו זוכה שהוא בן עולם הבא, וכמבואר בגמ' תענית [כב]. "אתו הנך תרי, אתי, אמר ליה הנך נמי בני עלמא דאתי ניהו, אזל לגבייהו, אמר להו מאי עובדיכו, אמרו ליה אינשי בדוחי אנן מבדחינן עציבי, אי נמי כי חזינן בי תרי דאית להו תיגרא בהדייהו מרחינן ועבדינן להו שלמא". הרי שהנך תרי בדחני היו בני עולם הבא רק מחמת שהיו משמחים אחרים שהיו בעצב או בעגמת נפש, ולמדנו מזה שאפילו בלא דברים גדולים אלא בדיבור לבד לחבירו כבר הוא חשוב מאד.

וגם צריך להתפלל עבור חברו, מלבד מה שצריך לסייע לו בגופו ובממונו ולעודדו, שהרי אמרו בגמ' ברכות [יב]: "ואמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב: כל שאפשר לו לבקש רחמים על חבירו ואינו מבקש – נקרא חוטא. שנאמר: [שמואל א' י"ב] גם אנכי חלילה לי מחטא לה' מחדל להתפלל בעדכם. אמר רבא: אם תלמיד חכם הוא צריך שיחלה עצמו עליו". ע"כ. הרי שאם אינו מתפלל עבור חברו נקרא חוטא.

[ואביא דרך אגב שכ"ק אאמו"ר זיעוכ"י שאל מהו הלשון 'כל שאפשר לו' וכי יש מי שאינו יכול להתפלל עכד"ק. וביאור דבריו ע"פ מה שכתב דודי זקוני הרה"ק ר' פנחס מקינצק זיעוכ"י שביאר התפילה "כי אתה שומע תפילת כל פה", היינו אפילו מי שהוא בחינת 'פע' מאוס אפילו ממנו שומע הקב"ה תפילות, וראיה ברורה לדבריו מהגמרא ברכות [סג]. על פי גירסת העין יעקב: "אמר רב פפא: היינו דאמרי אינשי גנב אפוס מחרתא רחמנא קרי". הרי דאפילו לתפלת גנב שם תפלה עליה וענין קריאה להשם יתברך, וכי יש לך תפילת 'פע' יותר ממנה, ואף על פי כן הקב"ה שומע את התפילות של כולם, ואם כן מה הפשט 'כל שאפשר לו' וכי מי לא יכול.

והשבתי לאאמו"ר זצוקל"ה עפ"י הגמ' בסוכה [כו]. "כל העוסקין במלאכת שמים, פטורין מקריאת שמע, ומן התפילה, ומן התפילין וכו'. וכך נפסק בשו"ע [או"ח לה ח] הרי שהעוסקים בצרכי ציבור ובמלאכת שמים פטורים מן התפלה ונהנה מאד מדברי. ע"כ.

ועוד רואים כמה הוא חשוב לעזור ולהתפלל על צער של אחרים, שהרי אמרו בגמ' ברכות [כו]. "מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות – זה שנמנו חבירו לדבר מצוה ולא נמנה עמהם". הרי שיש לסייע לרבים שנמנו על דבר מצוה ואם לא כן הוי חסרון לא יוכל להמנות.

ובגמ' תענית [יא]. "תניא אידך: בזמן שהצבור שרוי בצער אל יאמר אדם: אלך לביתי ואוכל ואשתה, ושלום עליך, נפשי, ואם עושה כן – עליו הכתוב אומר: [ישעיהו כ"ב] והנה ששון ושמחה הרג בקר ושחט צאן אכל בשר ושתות יין אכול ושתו כי מחר נמות, מה כתיב בתריה – ונגלה באזני ה' צבאות אם יכפר העון הזה לכם עד תמותון. עד כאן מידת בינונים, אבל במדת רשעים מה כתיב [ישעיהו נו] אתיו אקחה יין ונסבאה שכר והיה כזה יום מחר. מה כתיב בתריה – הצדיק אבד ואין איש שם על לב. כי מפני הרעה נאסף הצדיק. אלא: יצער אדם עם הצבור וכו'. וכל המצער עצמו עם הצבור – זוכה ורואה בנחמת צבור. ושמו יאמר אדם: מי מעיד בי אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים בו". הרי רואים כמה הוא חשוב להשתתף בצער הציבור. ובודאי יש עניין גדול להשתתף גם בצער של יחידים ולהשוב איך לסייע לו ולהתפלל עליו כמו שהוכחנו.

ובזה יובן כמה חמור מי שמצער יהודי שהרי זה לעומת זה עשה אלוקים, וכשם שמעודד חברו ושמה עימו הוא חשוב מאד, כך אם חם ושלום מצער איש ישראל הוא חמור מאד וכל הצרות והייסורים והעגמת נפש שבני ישראל עוברים בגלות המר, הכל הוא מחמת פירוד הלבבות והמהלוקת והצער והייסורים או שמלבין פני חבירו וכדו'.

וכן מוכח מדברי התוספות בשבת [י:], גבי הא דאמרינן: "לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשכיל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו – נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים". וכתבו התוספות: "ואע"ג דבלאו הכי נגזר דכתיב [בראשית טו] ועבדום וענו אותם. שמא

לא היה נגזר עליהם עיניו כל כך אלא ע"י זה, שהרי ארבע מאות שנה התחילו קודם שנולד יצחק ל' שנים", ע"ב.

הרי, שסיבת הדבר שאבותינו התענו במצרים בעבודת פרך כל כך וכו'. וכל העינויים והייסורים שעברו שם, הכל היה כדי לתקן את הטא מחלוקת השבטים עם יוסף, ומה שגרמו הייסורים ליוסף אחיהם.

ולא מפאת גזירת הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה ששאל [בראשית טו ח] "במה אדע כי אירשנה: והשיב לו הקב"ה "ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה: וגם את הגוי אשר יעבדו הן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול". שזה היה רק גזירה שיגלו ממקומם ובלא יסורים, אך כל קושי השעבוד והייסורים שהיה לבני ישראל במצרים הכול נגרם רק בגלל המחלוקת וצערן של יוסף הצדיק.

ועוד כתב בחתם סופר עד כמה גרוע הוא דבר זה שמזלזל בחבריו ופוגע בהם, שאדם זה הוא טמא בתכלית הטומאה. וז"ל החתם סופר: "והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא יל"ד דהל"ל יפרום בגדיו ויפרע ראשו. גם מה לשון וטמא טמא יקרא. וי"ל עפ"י הנ"ל בסמוך דמיירי במי שנגעו בקירות לבו טמון בחבו, ואמר והצרוע אשר בו הנגע ב"ו דייקא שהנגע קבוע בו וטמונה רעתו בקרבו, סימנו כך הוא, כי בגדיו יהיו פרומים כמתאבל על חורבן ירושלים או על עוונותיו, וראשו יהיה פרוע כנזיר עולם, ועל שפם יעטה מבלי הרים קולו בדיבורו. וטמא יקרא, הוא קורא לכל טמא כאלו מעשי כל אדם רע הואיל ואינם הולכים בדרכיו, ואמר עליו כל ימי אשר הנגע בו יטמא, פירוש שזהו הטמא בתכלית הטומאה, לא די שטמא עצמו כי גם הימים שלו מטמא, וכבר ידעת מ"ש אצלינו במקום אחר באריכות על קדושת הימים וטומאתן. ע"כ אמר שזהו מהרשעים גמורים המטמאים אפילו ימיהם", עכ"ל.

ומבואר בדבריו שאף האדם שנראה כחסיד ופרוש, אך אם טמא טמא יקרא שפוסל את האחרים ומשפילים עפ"י רוב זה סימן מובהק שהוא טמא בתכלית הטומאה. וכמו כן מי שמזיק ופוגע ומצער בני ישראל. והוא מכוח הטומאה הגדולה המוסתרת בו, ואין בו כלל אהבת ישראל כי אף שפעמים שצריך להוכיח חברו, אך יש דרכים להוכיחו בצנעה ובנעימות ובכבוד, אך הוא נהנה להשפילו ברבים והוא מטמא כל ימיו רח"ל, ואיזה תקוה כבר יש להוציאו מטומאתו אם אין לו את הימים המקודשים שיש גם לטמאים, כי אם גם את זה אין לו מאין יבוא עזרו.

ועוד המשיך שם בחתם ספר וז"ל ק: "ואומר בפירוש הפסוק פיך שלחת ברעה ולשונך תצמיד מרמה תשב באחיך תדבר בבן אמן תתן דופי, כי אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל [יבמות סג] והיינו כשהם עושים כנ"ל עוסקים בתורה ומצוות ועושים רע בסתר אזי הם פוגמים בקדושה ההוא שעוסקים בה, ואזי הם גורמים רע גם לאומות העולם, מה שלא הי' יכולים לגרום לעצמם, ועיקר הרע הוא טומאת שפתים טמא טמא יקרא, לדבר על אחרים טמא הוא ולהלשין עליו. ולבוא אל המכוון נקדים כי סתם ישיבה בקרא הוא עסק התורה ויושב בישיבה של חכמה, וכן סתם אחים ורעים הם ת"ה, ובני אמי הם אומות העולם כפרש"י בשיר השירים [א ו]. וזהו פיך שלחת ברעה ולשונך תצמיד מרמה, ואח"כ תשב בישיבה ובאחיך הת"ה תדבר ד"ת והנה כבר טמאת שפתיך ועתה בעסקך בתורה בטומאתך תגרום רע כ"כ עד שאפילו בבן אמן הם אומות העולם תתן דופי גם בהם שאפילו הם יסבלו פורענות על ידך", עכ"ל ק.

והיינו שזה שמדבר על חברו ומזלזל בו, לא רק שהוא גורם פורעניות וייסורים לעצמו ולבני ישראל, אלא אף לכל העולם וכל אומות העולם גם כן סובלים מחמתו וכל צרות העולם באים על ידו רח"ל. ולפע"ד זה הגורם לאנטישמיות של אומות העולם לבני ישראל, שמאשימים אותם בכל הצרות שיש בעולם שבני ישראל אשמים, ובכחינה שאף דאיהו לא חזי מזלא חזי.

ובתהלים [פרק נה פסוק כא] "שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו: וכתב בספה"ק אגרא דפרקא [אות ע] פירוש הפסוק וז"ל: "תתבונן מזה במקום שיש קטמות ומריבות בודאי הם מפוגמי הברית, ושמעתי פירוש הפסוק [תהלים נה כא] שלח ידיו בשלמיו בודאי חילל בריתו", עכל"ק.

וכן הוא בספה"ק בעל שם טוב עה"ת שהביא מספה"ק שפתי צדיקים [בהקדמה ובפ' תזריע] וז"ל: "מהרב הקדוש האלוהי הבעש"ט ז"ל, אלו בני אדם שמדברים על צדיק עתק בגאווה ובוז עליהם אמר הכתוב (תהלים נ"ה) שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו, פירוש מי ששולח ידו בשלומי אמוני ישראל, היינו צדיקים ואנשים כשרים, זהו סימן שבודאי חילל בריתו, והוא מקרה הוא בלתי טהור וכו', ולזה (תהלים נ') אמר אלהים מה לך לספר חקי וגו'", עכל"ק.

והרי עמך כולם צדיקים, ואם מדבר על איש ישראל הוא סימן שלא איש טהור הוא. ואם הגורמים לדיבורים אלו הם הטומאה שאופפת אותו וחילול ברית קודש, ודאי שגם הוא גם להיפוך שדיבורים אלו גורמים לטומאה ולחילול ברית קודש. ולעומת זאת אם יעבוד על עצמו בעניים אלו שבן אדם לחבירו בזה הוא יטהר עצמו וישמור יותר בנקל את אות ברית קודש.

ולכן צריך כל אחד לתקן מידותיו וכזמן שמתקן המידות הוא יותר חשוב ממי שכוחו גדול בתורה ומאריכות בתורה וכמו שכתב בשו"ת התם סופר חלק ה (חושן משפט) סימן כ וז"ל בתה"ד: "כשם שקשה עונשן של מדות מעונשן של עריות כך גדול שכרן של מדות טובות משכרן של אריות בתורה. ומה הבריות אומרים פלוני שלמד תורה אשרי שזה ילד אשרי שזה גידל", עכ"ל. וביאורו כי עניינים אלו תלויים זה בזה.

ומי שפוגם בעצמו ומטמא עצמו לא רק שאינו יכול לדבר עם חבריו ומזלזל בהם כמו שכתב בהתם סופר, אלא יותר מזה מחדש בספה"ק עבודת ישראל פרשת בהעלותך שאדם זה אינו יכול לדבר עם השי"ת בלשון נוכח "ברוך אתה" וז"ל "או בדרך רחוקה, ופירש רש"י נקוד עליו לומר שלא היה בדרך רחוקה ממש אלא שהיה חוץ מאסקופת העזרה, רצ"ל שהיה רחוק מהשי"ת ואינו יכול לומר ברוך אתה כאשר ידבר איש אל רעהו פנים בפנים, לכם, רצ"ל שטימא את עצמו והוא רק לעצמו", עכל"ק.

ולכן צריך האדם להרבות אהבת רעים ולדבר בטובתם, ועל ידי אהבת ישראל הוא מבער את כל צרות ישראל והצרות ופורענות מן העולם ויתן השי"ת שנזכה לזה.

וכן רואים גם עד כמה חמור לגרום ייסורים לבני ישראל, שהרי אמרו חז"ל [סוטה י:]: "אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילכין פני חבירו כרבים". והרבה פוסקים זאת להלכה למעשה ולא רק שהוא עניין של חומרא יתירה והסידות, ומרובה מידה טובה שהרי זה לעומת זה ברא אלוקים, ואם הוא משמח ומעודד את חבירו ומסייע לו ודאי יהיה לו שכר מצוה נשגב, ומקרב נשמתו להשי"ת בחיות דקדושה, ומסיר ייסורים מכלל ישראל, והוא באמת נרמז במה שאמרו חז"ל [משלי י ב] "וצדקה תציל ממות", וזה לא רק מייסורים שלו אלא ממוות וייסורים של כלל ישראל.

אך המחלוקת והמריבות, או שגורם ייסורים לחברו אפילו ייסורים של בושה, הם המה הגורמים לכל הצרות והייסורים והפורעניות שעוברים על בני ישראל, וכדברי קדשו של הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זצללה"ה, בפסוק [דברים יז, ח]: "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע וגו' דברי ריבות בשעריך. דהיינו באם שלא תדע מדוע יש חילוק בין דם ישראל שנשפך כמים לבין דם הגויים. ולמה שולטים הדינים בעם ישראל ולא בגויים. תדע שסיבת כל זה, הדם הדין והנגע, הכול בא מחמת דברי ריבות בשעריך, שיש ביניכם מחלוקת ודברי ריבות, עכתוד"ק.

והיינו שבמהלוקת ושנאת הינם גורמים לייסורים ולהורבנות רחמנא ליצלן. והמריבות וצער של יהודים הוא הגורם לייסורי ישראל. ומרובה מידה טובה שהאחדות ואהבת רעים מביאה לכלל ישראל כל טוב ברוחניות ובגשמיות.

ובזה יובן מה שאמרו בגמ' בשבת [לא]. "שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד – זו היא כל התורה כולה, ואידך – פירושה הוא, זיל גמור". והיינו שעל ידי אהבת ישראל וקיומה על דרך שנתבאר לעיל יזכה להתקרב להשי"ת ולזכות לתורה הקדושה יותר משאר מצוות. ועל דרך שפירש כ"ק אאמו"ר זיעוב"י מאמר חז"ל "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה". והיינו שעל ידי הכלל הזה זוכים לתורה הקדושה. והן הן הדברים שנתבארו לעיל אלא שדברי קדשו בקיצור נמרץ כדרכו בקודש.

ובמצוות אלו שבין אדם לחבירו בזה יכול האדם לקיים בחינת קרבנות, והוא כאשר מתאמץ ומקריב עצמו, ומקיים את דבר ה' אפילו שקשה לו מאיזה סיבה, בזה הוא מקריב רצונו וכמו שפרש"י הפסוק "אם יש את נפשכם" "אם יש את רצונכם", והרי שהרצון הוא כנפשו, וכאשר מקריב רצונו וגופו בקשיים לקיים את דבר ה' הוא יותר מהקרבת קרבנות ובאלו חפץ ה', וכמו שאמר שמואל הנביא לשאול המלך [שמואל א טו כב] "ויאמר שמואל החפץ לה' בעלות זוכחים כשמע בקול ה' הנה שמע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים". ולשמוע בקול ה' הוא שיהיה לו אהבת ישראל, והם חשובים יותר מקרבנות, ובפרט כאשר צריך להזיל מכיסו וממונו עבור מצוות אלו והרי איתא בירושלמי תרומות [ח ד] "כל האיבריין תלוין בלב והלב תלוי בכיס". וכן כאשר צריך לתת מזמנו עבור מצות אלו, בקרבנות אלו חפץ ה'.

כי לבחינת מסירות נפש אין צריך דוקא שימסור גופו ונפשו למזבח לשם ה' אלא כאשר מקריב מרצונותיו הרי זה נחשב "קרבת נפש", כי כל רצונו של אדם נקרא נפש, וכמו שפירש רש"י הפסוק [בראשית כג ח] "ואם יש את נפשכם" "רצונכם". וא"כ מה שאדם עושה נגד רצונו לשם שמים כגון שאין לו רצון ללמוד ולקיים מצוה וכו' וכובש את יצרו ולומד ומקיים המצוה הוא בחינת מסירות נפש וקרבת לה'.

והוא הביאור במה שכתב הגה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זצוקללה"ה שהלומד תורה מתוך ייסורים ובזמן שאין לו חשק ורצון, מתכפרים לו ארבעה מיתות בית דין. וז"ל [בהנהגות סה"ק דברי שמואל, סימן נב]: "בכל פעם שהיצר מסיתו לסיים בענין ולקצר בלימוד מחמת עייפות או חסרון הבנתו, או מחמת שיחת הילדים, יגער ביצר הרע, ויתגבר עליו מאוד, וישבור טבעו, וילמוד יותר מהרגלו ובכח עד שייגע, ובזה משבר הקליפות והחיצונים, ומכפרים לו אפילו על כריתות ומיתות בית דין ומיתה בידי שמים. כי הלימוד ובתנ"ך ומשנה וגמרא ופוסקים שהוא בכח ובקול ובנעימות הקול בלי שום מחשבה זרה ובנענוע הגוף, מטהר ומצחצח הנשמה, ומחדד השכל, ומשבר הקליפות והחיצונים מכל וכל", עכ"ל. וביאור דברי קדשו לפי הנתבאר, שכיון שעושה נגד רצונו הוא בחינת מסירות נפש ולכן מכפר על ד' מיתות בית דין.

ושאינו עושה כפי רצונו הוא לא רק במצוות, אלא שייך גם בין אדם לחבירו בזמן שכופה עצמו שלא להשיב למי שפגע בו והעליבו, והוא מהנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים, עליהם הכתוב אומר (שופטים ה לא): "ואוהבו כצאת השמש בגבורתו" [יומא כג]. והיינו שאף שרצונו להשיב לחבירו כגמולו, אך אם אינו עושה כרצונו, גם זה נקרא בחינת קרבן לה'.

וכפי הנתבאר מי שעוסק בטובת חבירו או טובת הציבור כנגד רצונו לעסוק בצרכיו הפרטיים, גם זה נכלל בכלל מסירות נפש, שמוסר רצונו שהוא קרבן לה'.

וכאשר משתתף אדם בצער חבירו שכרו גדול מאד וכמבואר בתנא דבי אליהו אליהו רבה [פרשה ד] "מפני מה זכה משה למאור פנים בעולם הזה ממה שעתידי ליתן לצדיקים לעתיד לבא, מפני שעשה רצונו של

הקב"ה ומתאנה על כבודו של הקב"ה ועל כבודו של ישראל כל ימיו, ומתחמד ומתאנה ומצפה מה אם יהיה שלום בין ישראל לאביהן שבשמים". הרי שבזמן שהוא נאנה ומצטער ומשתתף בצרות ישראל וחבריו, וכן בייסורי השכינתא בגלותא שנאנקת וסובלת לאין ערך ושיעור וכמו שהארכנו בזה בספר מבשר טוב שכינתא בגלותא, ומי שמשתתף בצערם ודאי זוכה למדרגות גדולות מאד, ולמדנו מזה כמה הוא חשוב לעזור לבני ישראל, ואפילו לא בעזרה בגופו אלא שמשתתף בצערם ובצער השכינתא בגלותא, ועל ידי זה הוא מוריד מצערם וגם בזה הוא מקיל לאחרים את הצער והייסורים, ודו"ק.

ועוד בחינה יש של הקרבת קרבנות בזמן הזה כאשר כובש רצונו ותאוותו, ואפילו שאינו עושה מצווה אלא בעצם זה שאינו עובר עבירה למרות רצונו ותאוותו בזה לבד שכרו גדול מאד עד סוף כל הדורות, וכמבואר במשנה במכות [כג:]: "ומה אם הדם שנפשו של אדם קצה ממנו – הפורש ממנו מקבל שכר, גזל ועריות שנפשו של אדם מתאנה להן ומחמדתן – הפורש מהן על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות". הרי שעל מניעת עשיית עבירה שכרו גדול מאד והוא מפאת שמקריב רצונו ותאוותו להשי"ת.

ובעוד אופן שייך לקיים בזמן הזה "אדם כי יקריב מכס", והוא על דרך מה שאיתא בגמ' סנהדרין [מג:]: "ואמר רבי יהושע בן לוי: בזמן שבית המקדש קיים, אדם מקריב עולה – שכר עולה בידו, מנחה – שכר מנחה בידו. אבל מי שדעתו שפלה – מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולן, שנאמר [תהלים נ"א] זבחי אלהים רוח נשברה, ולא עוד אלא שאין תפלתו נמאסת, שנאמר [תהלים נ"א] לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה". ע"כ. הרי שמי שדעתו שפלה כאילו הקריב כל הקרבנות ואין תפלתו נמאסת. והוא משום שמבואר בגמ' ברכות [כו:]: שהתפילה כנגד הקרבנות "רבי יהושע בן לוי אמר: תפלות כנגד תמידין תקנום".

ובגמ' חולין [ז:]: "ואמר ר' חנינא: אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה, שנאמר: [תהלים ל"ז] מה' מצעדי גבר כוננו, [משלי כ'] ואדם מה יבין דרכו. א"ר אלעזר: דם ניקוף מרצה כדם עולה. אמר רבא: בגודל ימין ובניקוף שני, והוא דקאזיל לדבר מצוה". ופרש"י: "נוקף – נוגף וכו': גודל ימין – מפני שהוא נוגף בכח ומצטער הרבה: ובניקוף שני – קודם שנתרפא הראשון".

הרי שאם עובר אדם ייסורים הרי זה כהקרבת קרבנות "ודם ניקוף מרצה כדם עולה", ובפרט שמקבל הייסורים באהבה שעליו הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו וכגמ' גיטין [לז:]: "תנו רבנן: הנעלבין ואינן עולבים, שומעין חרפתן ואין משיבינן, עושין מאהבה ושמוחין ביסורין, עליהן הכתוב אומר: [שופטים ה'] ואוהביו כצאת השמש בגבורתו".

ובמשמעות דברי הגמ' חולין "והוא דקאזיל לדבר מצוה" פשטות משמע שכאשר הולך לדבר מצוה או לקיים מצוות והוא עובר ייסורים או עיכובים וטרדות, הרי זה מכפר כקרבן, והוא בחינת כפרת קרבנות בזמן הזה.

ובמהרש"א בסנהדרין [מג:]: משמע שעל ידי הדברים הנ"ל יש לו כפרה ככפרת קרבן ממש, ולא סתם "כאילו" הקריב קרבן, אלא יש לו ממש כפרה. וז"ל המהרש"א שם "שכר עולה בידו כו'. ר"ל דאין לו אלא שכר עולה, ואם עשה עבירה שחייב עליה הטאת ואשם אין מתכפר לו, אבל רוח נשברה דהיינו ששב בכל לבו ורוחו מקרי זבחי אלהים דעולה לו גם בשביל הטאת ואשם", עכ"ל. וכן דקדק בספח"ק נועם מגדים פר' שמיני [ד"ה ונראה לבאר] מדברי המהרש"א עיי"ש.

וכן יש לדייק ממה שכתב בשו"ת חקרי לב שדן בדברי הגמ' במנחות [קי]. "אמר רבי יצחק, מאי דכתיב: [ויקרא ו'] זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם, כל העוסק בתורת החטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם". ומסתפק החקרי לב מה הדין מי שעסק בפרשיות אלו, האם כאשר יבנה בית המקדש יהיה מחויב להביא קרבן, או שיוצא בזה שעסק בתורת החטאת, ומה שאמרו בגמ' שבת [יב:]: "אני ישמעאל בן אלישע קריתי והטיתי נר בשבת, לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמנה". זה רק מדין

הידור מצוה, אך אין עליו חובה להביא הטאת, ורק הידור שייך בזה, וכעין מי שהביא הטאת כחוושה יכול להביא הטאת שמינה משום הידור, ומוכח מדברי החקרי לב שלמד בדברי הגמ' בפשוטו שהעוסק בתורת הטאת ובתורת עולה הרי הוא כאילו הקריב ממש ויש לו כפרה.

ולפענ"ד יש להביא ראיה שמה שאמרו בגמ' כאילו הקריב הרי הוא מכפר ממש, שהרי אמרו בגמ' תענית [כז:]: "אמר לפניו: רבונו של עולם, הודיעני, במה אירשנה, אמר ליה: [בראשית ט"ז] קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת וגו'. אמר לפניו: רבונו של עולם, תינח בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם אמר לו: כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראין בהן לפני מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עונותיהם". הרי להדיא שעל ידי אמירת המעמדות והוא הדין בודאי שהוא הדין בכל מקום, שאמרו חז"ל שהוי כאילו הקריב הוא כפרה ממש על כל העוונות.

וזה "אדם כי יקריב מכם קרבן" שמקריב עצמו, ובאופן יזה יכול להקריב קרבנות לה' בכל עת.

ושוב הראוני שזכיתי לכוון ביסודות הדברים לדברי הספה"ק שפת אמת [פרשת אמור] שכתב וזל"ק "במצות ונקדשתי בתוך בני" מסור עצמך וקדש שמי. ובכל מקום אמרינן וחי בהם ולא שימות. משמע שבמצוה זו של מס"נ לקדש שמו ית' יכול אדם לתקן כל מה שנברא בעבורו. וע"ז אמרו יש קונה עולמו בשעה אחת. ובאמת ע"י מס"נ באין לשורש האחדות שנותן כל חייו. בעבור קדושת שמו ית'. ונקרא שעה אחת. כי שעה היא רצון. וע"י ביטול כל הרצונות בפועל ממש בא למקומו ושורשו. אכן הוא ענין חפזון ומהירות. אבל מה שאדם פועל ביטול הרצונות בימי חייו בישוב הדעת ובמתנינות הוא נאה ביותר. וע"ז אמרו יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב. ופשיטא שחיי עוה"ב העיקר הביטול אליו ית' כי בעוה"ב בוודאי א"א להיות נמצא במציאות נפרד בלתי בהמשכות חיות מחי החיים. ע"ז רמזו שכשזוכין לרצון האמת ושעה אחת בעוה"ז ע"י תשובה ומעש"ט חשוב יותר", עכל"ק.

הרי מתבאר להדיא בעומק דבריו שביטול הרצונות הם הם יסוד מצות קידוש השם, ועל ידי קידוש השם הוא יכול לתקן מה שפגם ומה שנברא עבורו.

וגם הוא עניין שמוסר גופו ונפשו רק לקיום רצון השי"ת וכדי לעשות לו נחת רוח למרות הקשיים והייסורים במסירות נפש, וכמו שנתבאר שזהו עניין קידוש השם ומסירות נפש בפועל שאדם יכול לקיים.

ועוד יש להוסיף בביאור דברי קדשו מדוע ביטול הרצונות הוא עניין מסירות נפש והוא עתה הקרבן אשר בני ישראל מקריבים, והוא משום שהרצון הוא הדבר היחידי שנמסר ביד האדם, כי כל שאר הדברים אין לאדם כלל בחירה בהם, וכמו שכתוב במדרש ויקרא רבה [פרשה כז] "ר' תנחומא פתח מי הקדימני ואשלם תחת כל השמים לי הוא אמר ר' ירמיה ב"ר אלעזר עתידה בת קול להיות מפוצצת בראש ההרים ואומר כל מי שפעל עם אל יבוא ויטול שכרו הה"ד בעת יאמר ליעקב ולישראל וגו' רוח הקודש אומרת מי הקדימני ואשלם מי קלם לפני עד שלא נתתי לו נשמה מי מלל לשמי עד שלא נתתי לו בן זכר מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית מי עשה לי סוכה עד שלא נתתי לו מקום וכו'". ע"כ.

ואם כן יוצא שכאשר מקריב את רצונותיו שנמשכים לדברים האישיים – שלאילו נפשו חומדת ומתאווה, וגם לפעמים על ידי זוהמת וטומאת העולם הוא נמשך לדברים לא טובים, וכאשר הוא כופה את רצונו כדי לעשות את רצון השי"ת אם כן הוא מקריב קרבן בבחינת "אדם כי יקריב מכם" שהרי הרצון זה הדבר היחידי שהוא שלו ורק זה נמסר בידו שבידו לבחור לעשות מה שירצה, והוא לוקח ומבטל את כל רצונותיו, ועושה את רצון השי"ת ומבטל רצונו מפני רצון השי"ת, ואינו עושה ורוצה רק לעשות נחת רוח להשי"ת ולעשות רצונו, אפילו שרצון זה תלוי בקשיים ויסורים, ולכן דבר זה הוא ממש קרבן לה' ויהי רצון שנזכה לזה.

ובזה יבואר גם מה שמצינו אצל שלמה המלך שידע כל שיחות חיות ועופות, וברמב"ן מבואר שהבין את שיחתם בכוח התורה הקדושה. והביאור בזה כי כל הבריאה והחיות והעופות הם קוראות אל האדם ומרמזים אליו, אלא שלא כל אדם זוכה להבין את קריאתם, אך שלמה המלך החכם מכל אדם הכיר את שיחת חיות והעופות, והוא לרמוז שהוא ידע והבין מה הם קוראים ומרמזים לאדם ממילי דשמיא.

ולכן לא כל אחד שומע מה שחברו שומע, כי כל אחד שומע מה שנוגע אליו, ואם אין זה נוגע אליו אינו שומע כלל, וכמו שמצינו בגמ' תענית [כא.]. "אילפא ורבי יוחנן הוו גרסי באורייתא, דחיקא להו מילתא טובא, אמרי: ניקום וניזיל וניעבד עיסקא, ונקיים בנפשיין [דברים ט"ו] אפס כי לא יהיה בך אביון. אזלו אותבי תותי גודא רעיעא. הוו קא כרכי ריפתא. אתו תרי מלאכי השרת, שמעיה רבי יוחנן דאמר חד לחבריה: נישדי עלייהו האי גודא ונקטלינהו, שמניהין חיי עולם הבא ועוסקין בחיי שעה! אמר ליה אידך: שבקינהו, דאיכא בהו חד דקיימא ליה שעתא. רבי יוחנן שמע, אילפא לא שמע. אמר ליה רבי יוחנן לאילפא: שמע מר מידי, אמר ליה: לא. אמר: מדשמעי אנא ואילפא לא שמע. שמע מינה לדידי קיימא לי שעתא. אמר ליה רבי יוחנן: איהדר ואוקי בנפשיי כי לא יהדל אביון מקרב הארץ".

הרי שאותו קריאה לא כולם שמעו, ורק ר' יוחנן שאליו היה זה נוגע ורק אליו היה קריאה זו לכן רק הוא שמע, אך לאילפא מכיון שלא היה נוגע הוא לא שמע.

וזהו הנאמר 'ויקרא אל משה' שכל הבריאה קוראת אל האדם את דבר ה' אלא שהוא מכוסה וטמון וברמז, ולעתיד לבוא זה יהיה בגלוי, וכדאיתא במדרש תהלים [עג]. "אמר ר' שמעון בשם ר' סימון חסידא בעולם הזה אדם הולך ללקוט תאנים, אין התאנה אומרת כלום, אבל לעתיד אדם הולך ללקוט תאנה בשבת, והיא צווחת ואומרת שבת היא". והיינו כי בכוח זה כבר נמצא בכל הבריאה גם עתה אלא שהוא בסתר ולעתיד לבוא זה יתגלה.

ועוד נאמר בחבוק [פרק ב יא] "כי אבן מקיר תזעק וכפים מעץ יעננה". ומה הם צועקים נגד העוברים רצון השי"ת וכמו שפרש"י "כי האבנים אשר גזלת תזעקנה מן הקיר: וכפים מעץ יעננה – אל האבן בקול לנגדה שניהם צועקים" ובודאי שהם מרמזים גם על רצון השי"ת.

וכמו שמצינו באתוננו של בלעם שנאמר [במדבר כב] "ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה ויך בלעם את האתון להטתה הדרך: ויעמד מלאך ה' במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה: ותרא האתון את מלאך ה' ותלחץ אל הקיר ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר ויסף להכתה: ויוסף מלאך ה' עבור ויעמד במקום צר אשר אין דרך לנשות ימין ושמאל: ותרא האתון את מלאך ה' ותרביץ תחת בלעם ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל:

ויפתח ה' את פי האתון ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים".

והיינו שהאתון ראתה את מלאך ה' מה שבלעם לא ראה, ולכן ותט מן הדרך, ורימזה לבלעם שמלאך ה' עומד מלפניו ולא יוכל לעבור, אך בלעם לא הבין את הרמז שנתנה לו האתון, ורק אחר שהקב"ה פתח את פיה אז בלעם הבין שמלאך ה' עומד לעכבו בדרך. הרי מבואר כאמור שאף הבהמות מרמזים וקוראים לאדם לעשות רצון השי"ת אך צריך לדעת להבין את הרמז. אך בלעם לא הבין זאת רק אחר שדיברה אליו האתון מפורש.

ובתוספות עבודה זרה [מז: ד"ה דימוס] "אמרי' בירושלמי דשביעית (פ"ט) במעשה דר"ש בן יוחי אחר דנפק מן מערתא חמא חד צד עופות שמע בת קלא כד הוה אמרה דימוס הוה פסגה פי' היה העוף נמלט מן הפח וכד הוה אמרה ספיקולא הוה מתצדא פי' הוה מתלכדא בפח קולא הוה תרגום של פח אלמא משמע דדימוס הוה לשון רחמים, ושמעת מן הדא אפי' ציפורה קלילא כל שכן בר איניש".

הרי מבואר שאף בצידת העופות יש בת קול מי תהיה ניצוד ומי לא, כי אף על העופות יש השגחה השי"ת "ומבלעדי שמיא לא מתצדא", ובאמת שהוא מחלוקת הרמב"ם והרמב"ן אם יש השגחה פרטית על העופות, אך כאן בתוס' מבואר שאף על העופות יש השגחה פרטית, ויש בת קול מיוחד על כל עוף אם יהיה ניצוד או לא, וזו גם היה שיטת הבעל שם טוב זיעוכ"י שעל כל נברא יש השגחה מיוחדת, וכן על כל החיות והעופות.

והנה ודאי שאם לא היה לבהמות ועופות תפקיד בעולם לא היה עליהם השגחה פרטית מיוחדת, אלא רואים מכאן שגם לעופות ולבהמות ולכל הבריאה יש תפקיד מיוחד שהם קוראים ומרמזים לאדם לעשות רצון קונו, ולכן אף על העופות יש השגחה פרטית מיוחדת, ודו"ק.

ובספה"ק תולדות יעקב יוסף פ' ראה הביא מדברי הבעש"ט וז"ל "אמרו חכמינו ז"ל (אבות פ"ו) בכל יום ויום בת קול יוצאה מהר חורב ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, שמעתי קושיא ממורי בענין מה שאמרו בש"ס בכל יום בת קול יוצאה כו', וכן מה שנאמר (בישעיה כ"א) אמר שומר וגו' שדרשו (בסנהדרין דצ"ד ע"א) שהוא כרוז וכו' יד) שאם אין מי ששומע את הכרוז למה מכריזין, ואם יש שומע קשה שהחוש מכחישו כי מי זה יאמר ששמע כרוזין מלמעלה, ואף אם ימצא אחד שיאמר ששמע, מי הוא הפתי אשר יאמין לדבריו, ואם כן לאיזה תועלת הוא הכרוז ללא יועיל".

"ותירץ הוא ז"ל על דרך זה הגם שאין זה לשונו, דאיתא בש"ס (דהגיגה ד"ה ע"ב) ריב"ח הוי קאי קמי קיסר, אחוי ליה ההוא מינא עמא דאהדרינהו מרייהו לאפיה, אחוי ליה איהו עוד ידו נטוייה וכו', מאן דלא ידע במחוג ליחוי קמי מלכא וכו', ויש להבין זה הענין למה דברו ברמז ולא על ידי דיבור מפורש, וגם לאיזה תועלת מביא הש"ס זה, ונראה לומר דיוצא לנו מזה רמז מוסר בענין הכרוזין של מעלה, שאינו דיבור, כי אין אומר ואין דברים שם למעלה, כי הדיבור הוא גשמי, וראיה לזה כי מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע (ברכות דנ"ת ע"א) ואין דרך ארץ לדבר המלך הרבה עם שריו ויועציו, כי אם ברמז, וכאשר גם עתה במלכות ישמעאל הוא כך הנהגתו, וזהו שהודיענו הש"ס שגם הכרוזין היוצאים ממלך מלכו של עולם הוא ברמז, וצריך לידע במחוג רמז הכרוז, והוא על ידי המחשבה שבאין לאדם בכל יום הרהורי תשובה, שהוא מחמת הכרוז, או על ידי שאר דברים הנודעים למי שעניני שכל לו, שלא יהיה מכלל אלו שנאמר בהם (תהלים ל"ב) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין במתג ורסן טו) וכו', רק כשנתעורר בעולם איזה פחד ויראה ידעו שמרמזין להם מלמעלה שידבקו בשורש היראה טו) וכנ"ל, וכשנתעורר איזה שמחה בעולם ידבק בשמחת עבודת השם יתברך וכיוצא בזה ישמע חכם ויוסף לקח ודפח"ח, עכל"ק.

הרי מבואר מדברי קדשו כמו שנתבאר שמהשמים מרמזים אל האדם והוא קריאה אליו לחזור ולשוב אל השי"ת, וזהו הרהורי התשובה שיש לאדם בכל יום, והוא מכוח הבת קול היוצא בכל יום מהר חורב. אך בני אדם שאינם מהוגנים דוחים ואומרים שזה הרהורי עצבות וכדומה.

והוא בחינה שהשי"ת מדבר אל כל יהודי, ומשה רבינו מנהיג ישראל היה שומע את קריאת השי"ת אל כל אחד, ומה שהשי"ת דיבר עם משה רבינו היה זה דיבור אל כל ישראל, ואל כל אחד ואחד בפרטיות, כי משה רבינו היה שקול נגד שישים רבוא מישראל, ואתפשטותא דמשה רבינו אצל כל אחד ואחד [כמבואר בספר תניא קדישא] וכמו שכתב אא"ז בספה"ק דברי בינה שאצל כל אחד ואחד יש נקודת משה רבינו, ואליו מדבר השי"ת בכל עת והוא מעוררו לתשובה.

ועל ידי כוח התורה אפשר לגלות את הקריאה של דבר ה' על ידי כל הבריאה, דהרי ליכא מילי דלא רמזא באורייתא, וגם הבריאה היה על ידי התורה, דאיסתכל באורייתא וברא עלמא, ולכן הבין שלמה המלך את שיחות חיות ועופות על ידי התורה.

וכמו שכתב הרמב"ן בהקדמה לספר בראשית וז"ל "וכי מנין יבא אליהוא בן ברכאל הבוזי ויגלה להם לישראל חדרי בהמות ולויתן ומנין יבא יחזקאל ויגלה להם חדרי מרכבה אלא הה"ד הביאני המלך חדרי

כלומר שהכל נלמד מהתורה ושלמה המלך שנתן לו אלהים החכמה והמדע הכל מן התורה הי' לו וממנה למד עד סוף כל התולדות ואפי' כחות העשבים ומגולתם עד שכתב בהם אפי' ספר רפואות וכו' ומעשה המזלות הראש והסוף ואמצעות הזמנים ואלכסונות הזנבות ואיך יעשו הזמנים מרוצת השמים וקביעות הכוכבי' לחות הבהמות וחמת החיות תוקף הרוחות ומחשבות אדם יחסי האילנות וכחות השרשים כל דבר מכוסה וכל דבר מגולה ידעתי וכל זה ידע בתורה והכל מצא בה בפירושיה בדקדוקיה ואותיותיה ובקוציה כאשר הזכרתי", עכ"ל.

ובודאי מה שאמרו ששלמה המלך הבין שיחות חיות ועופות, הכוונה ששמע מה שהם אומרים לטובת בריאת העולם ולטובת בני ישראל ואורח חייהם, דפשוט אין בזה עניין לדעת שיחות חיות ועופות, ומה יש בזה לפאר את שלמה המלך שהרי הם בחינת חי ולא בחינת מדבר, רק רצו חז"ל לומר בזה ששלמה המלך הבין שיחתם ושמע מה שהם מרמזים מה שנוגע לתורה הקדושה ולרצון השי"ת, כי כל הבריאה נברא לרצון השי"ת ולעשות לו נחת רוח.

ולעתיד לבוא יתגלה קריאת הבריאה לכל אחד ואחד וכמו שאמר היהודי הקדוש שלעתיד לבוא כולם ישמעו קול אחד את מאמר ה' וכמו שנאמר בקהלת [פרק יב] "סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם". ויעזור השי"ת שנזכה לזה בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לקבלת הגליון מידי שבוע למייל שילחו מייל לכתובת M0732951213@gmail.com

בסיעתא דשמיא

נרשם ע"י חנוך העניך הכהן בן רבקה

דברי אלקים חיים

**בענין המצב בעולם עקב נגיף ה"קורונה" ל"ע
מאמר "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב"
יום ב' פרשת ויקרא כ"ז באדר תש"פ**

א

בפרשת השבוע פותחת התורה הקדושה: "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר".

וברש"י הקדוש ביאר שהשי"ת דבר אך למשה רבינו ע"ה ואח"כ מסרה הוא לישראל וזל"ק: "ויקרא אל משה (יזמא ד' ת"כ) הקול הולך ומגיע לאזניו וכל ישראל לא שומעין בו' ונועדתי לך כולן בתורת כהנים יכול שמעו את קול הקריאה ת"ל קול לו קול אליו משה שמע וכל ישראל לא שמעו" עכ"ל.

והנה כתיב הכא א' זעירא והכוונה הוא שיש כמה אופנים שהקב"ה קורא יש קורא בבחינה של רעש גדול וכמו שיחא לעתיד לבוא כמו שמתפללים תקע בשופר גדול לחרותנו וזה יהא בחינה של קריאה בקול רעש גדול, ולעומת זה ישנה קריאה של בחינה של א' זעירא.

והנה בזמן משה רבינו ע"ה היה השי"ת מדבר עמו והוא דבר עם בני ישראל ואמנם ידוע יסוד הבעל שם טוב הקדוש זצוקללה"ה זיעוכ"י שכל דברי התורה הם נצחיים ולדורות עולם וא"כ נמצא דבחינה של ויקרא הוא שייך בכל הדורות ואלא שבזמנו דבר השי"ת עם משה לבדו והוא אמר לישראל ואילו בזמן הגלות מדבר השי"ת וקורא לכל בני ישראל בשוה לכל אחד ואחד.

ובזה עצמו יש ג"כ כמה דרגות בקריאה דיש קריאה שהוא בקול רעש גדול ויש קריאה שקורא השי"ת לכל איש ישראל באופן של א' זעירא, ואלא דצריך להבין

הדרך שהקב"ה מדבר לכל אחד ואחד מבני ישראל והזוכה מבין את קריאת השי"ת,

וענין שמבקשים תקע בשופר גדול לחרותנו היינו שלא יהא רק בבחינה של בת קול שידעו ישראל שהגיע עת גאולתם אלא מבקשים שיהא בבחינת שופר גדול שיהא נשמע בכל העולם וידעו כולם שהשי"ת גאל את בני ישראל.

והנה בזמנים אלו הקב"ה מדבר באופן של קול רעש גדול במאורעות הקשים של מגיפת הקורונה רח"ל שהולך מסוף העולם ועד סופו ואלא דצריך כל אחד להבין היטב מה שואל הקב"ה מעמנו בזמן הזה.

והנה על הפסוק "ואתחנן אל ד' בעת ההיא לאמר" מבאר דו"ז בסה"ק ארן עדות [פר' ואתחנן ע' שלה] וזל"ק: "או יאמר בעת ההיא כי בא משה רבינו ע"ה ללמד לצדיקי הדור המנהיגים ומדריכים את בני ישראל לעבודת השם ללמד לישראל לפי העת והבחינה שישראל עומדים אז" עכל"ק.

והיינו שצריך לדבר אל בני ישראל הדברים ששייכים באותו העת ובאותו הזמן שיתאימו הדברים לפי מצב בני ישראל בעת ההיא.

והנה בעת הזו עובר בעולם מצב קשה של מחלה ומגיפות רח"ל, וצריך לבאר לבני ישראל יסודות הדברים ולבאר היטב תפקיד איש ישראל במצבים הללו למען ינצלו בני ישראל וידעו מה דורש השי"ת מעמנו בזמנים הללו.

ב

ונראה לבאר הדברים ובהקדם דברי אא"ז וצוקללה"ה בסה"ק דברי בינה בפרשת כי תשא על הפסוק "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו ולא יהא בהם נגף בפקוד אותם", ומשמע מדברי הפסוק דעל ידי הבחינה של כי תשא את ראש בני ישראל על ידי זה ינצלו מן הנגף.

וביאור אא"ז וזל"ק: (פר' כי תשא דף רלו. ד"ה וזהו הפירוש) וזל"ק: "וזהו הפירוש 'ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם', כי ענין ה'נגף' הוא, בחינת מחלה המתדבקת מגוף לגוף חם וחלילה, וכנודע, ולכן נקרא 'נגף' מלשון גוף, שהגוף מקבל החולי והמגפה רחמנא ליצלן מגוף הנגוף בו".

וביאור דבריו הוא שענין נגף ומגיפה היינו שהוא שונה ממחלות רגילות היכולות ליווצר מצד האדם עצמו, ואילו במגיפת רח"ל גדרה הוא שהוא עובר גוף לגוף והאדם נדבק על ידי אחרים בנגיף ח"ו ועיי"ז מתפשטת המגיפה ביותר בכל העולם משום שהוא עובר מגוף לגוף במהירות ה"י.

ובכך מפרש הדברי בינה כאן, שורשה של "מגיפה" ויסודה, שהיא מתוך מה שהגופים נדבקים גוף מגוף. ועל שם כך נקרא "נגף", שהוא מלשון 'גוף', כי זה מהותה שנהפכה ממחלת יחיד רגילה למגפה, במה שהגוף קיבל החולי מגוף אחר הנגוף, שלכן נצרכה שמירת המרחק בזה, כדי שלא יתדבק גוף מגוף, ולא תתפשט המגיפה הלילה.

ודוגמה לדברי קדשו נראה להביא מסוגיא דריש ארבעה אבות (ב"ק ב:): "כתיב 'כי יגוף' (שמות כא, לה) כו' דתניא פתח בנגיפה וכו'", ופירש רש"י: "נגיפה שדחפה בגופה" ע"כ, והיינו דנגיפה היינו שדוחף ועובר מן הגוף לגוף וזה יסוד ענין המגיפה.

ועל זה אמרה התורה שהעצה של בני ישראל להנצל מן הנגף הוא דוקא על ידי בחינה של כי תשא את ראש בני ישראל וביאר אא"ז שם בדברי בינה וזל"ק: (שם): "אבל על ידי קדושת המנין הזה, זכו ישראל לבחינת קדושת הגוף בשלימות. שלא יקבל גוף ישראל שום קלקול ופגם מגופות אחרים הפוגמים, והבן" עכלה"ט.

ונמצא מדבריו הקדושים שהעצה היעוצה לבני ישראל שיזכו להנצל מן המגיפה הקשה הוא דוקא על ידי שמקיימים כי תשא את ראש בני ישראל, ועל ידי מנין בני ישראל באופן הראוי זוכים להנצל מן הנגף ולא יהא להם שום קלקול ופגם מהגופות האחרים הפוגמים.

ואולם יש לבאר היטב הדברים מדוע דוקא על ידי מנין בני ישראל זוכים להצילם מכל פגם וכן להצילם מכל המגיפות רח"ל ויש להבין היטב שייכות הדברים.

ג

ונראה לבאר בזה דהנה יסוד מנינם של בני ישראל הוא ענין חשיבות דהיינו שכאשר מונים וסופרים הדבר הרי הוא מחשיב אותו לדבר מיוחד וכמו שמצינו בגמרא ריש ביצה [ג:]: דדבר שבמנין אינו בטל והיינו דכל דבר שהוא חשוב שמונים אותו לעצמו הרי הוא דבר חשוב ומשום כך אין יכול להיות בטל מחמת חשיבותו.

אולם לא כל המנינים שוים שיש וסופרים כדי לידע הסך שיש לו אך אינו מראה על חשיבות מיוחדת שיש לכל מספר בפני עצמו ולמשל החיות ובהמות שמונים אותם אינם מראים על חשיבות כל אחד בפני עצמו אלא הוא חלק ממנין כולם וכמו כן אצל אומות העולם שיש מליונים סינים וכיוצא שאף שנמנים הם מכל מקום כולם מעיין דבר אחד הם ואינם חשובים עד כדי כך לעצמם כל אחד ואחד.

ואולם אצל מספר בני ישראל הרי יסודו הוא שמראה חשיבות שיש לכל אחד בפני עצמו שכל אחד מספר לעצמו, וזה מראה על חשיבות כל אחד ואחד מבני ישראל

שכל אחד בריאה בפני עצמו והוא בעל תפקיד מיוחד בעולם שאין שני לו אלא כל איש ישראל הוא מטרה ותכלית לעצמו שאין בדומה לו כלל וכלל והוא בריאה גמורה לעצמו.

וביאור הדברים דהנה כבר הובא כמה פעמים דברי התוס' ישנים ביומא שהביא שכתב דמה שאמרה תורה שני שעירים שיהיו שוים אין שייך שיהיו שניהם שוים לגמרי שהרי לא שייך בכל העולם שני דברים שהם זהים לגמרי, ובירושלמי איתא שאף שני גרגרי חיטה לעולם לא יהיו דומים אחד לחבירו.

ויסוד הדברים הוא שהבורא ברוך הוא אינו בורא שום דבר שדומה לגמרי לחבירו אלא כל דבר הוא בריאה בפני עצמו ואינו דומה לחבירו לגמרי, וידוע שהחוקרים מצאו שאף פתיתי השלג שישנם רבים לאין מספר ואפילו הכי אין דומה פתית שלג אחד לחבירו לגמרי אלא כל אחד יש לו צורה מיוחדת לעצמו, וכמו שנתבאר דאצל הבורא יתברך אין שייך שני בריות שיהיו דומים ושונים לגמרי.

ואולם בזה עצמו יש חילוק במיני וסוגי העניינים, דבמינים וסוגים חשובים הרי חלוקים הם הרבה יותר האחד מחבירו ואם בדברים הפשוטים כגרגרי חיטה אינם שוים לגמרי, הרי שאצל דברים חשובים יותר הרי שהחילוק בין האחד לחבירו הוא הרבה יותר.

ולמשל ביהלומים ואבנים טובות כל אחד שונה לגמרי מחבירו ויש יהלומים שבחילוקים דקים הרי הם ענין אחר לגמרי, ואחר העיון יכול להיות הבדלים עצומים בין שווי יהלום האחד לחבירו והיינו משום חשיבותם הגדולה הרי בכמה חילוקים דקים יהיה מהם שני דברים אחרים לגמרי ואין דומה האחד בחשיבותו להשני כלל שיש יהלום שנקי הרבה יותר מחבירו ויש ששונה בגדלו ויש ששונה לגמרי בצורתו המופלאה וכדומה הרבה חילוקים ביניהם וכל זה נובע מחמת שהם דברים חשובים יותר ולכך מתבטא הרבה יותר החילוקים ביניהם.

ומעתה אצל אנשים ובפרט אצל בני ישראל הרי ודאי שמחמת גודל עצימות חשיבותם הרי ודאי השוני ביניהם הרבה יותר גדול וכמ"ש בפרק הרוואה (ברכות נח.): "הרוואה אוכלוסי ישראל, אומר 'ברוך חכם הרזים', שאין דעתם דומה זה לזה, ואין פרצופיהן דומים זה לזה".

והיינו שבני ישראל הם שונים לגמרי במהותם זה מזה משום שכל אחד יש לו חשיבות מיוחדת בפני עצמו ובגמרא סנהדרין איתא (לח.): "תנו רבנן, [אדם נברא יחידי], להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד, וכולן דומין זה לזה. אבל הקדוש ברוך הוא טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון, ואין אחד מהן דומה לחבירו, שנאמר (איוב לח, יד)

'תתהפך כחמר חותם, ויתייצבו כמו לבוש'. ומפני מה אין פרצופיהן דומין זה לזה וכו" ע"כ.

והרי מבואר מזה דהאדם ובפרט בני ישראל הרי הם שונים לגמרי זה מזה ואף הקול ידוע שאין קול אדם אחד דומה לחבירו והמומחים יכולים להבחין בין הקולות שאין שום אחד שקולו דומה לגמרי לשל חבירו וכן כל אחד יש לו כשרון אחר משל חבירו וכל אחד לפי עניינו וכל זה משום שכל אחד מבני ישראל יש לו חשיבות מיוחדת בפני עצמו ותפקיד בפני עצמו ולכך אינו דומה כלל לחבירו.

ד

ועיקר הטעם שאין אחד מישראל דומה לחבירו הוא משום שכל אחד יש לו תפקיד מיוחד בעולם שאך ורק הוא יכולים לתקנו וכל אחד ניתנו לו כוחותיו המיוחדים לתפקידו וכל אחד הוא בבחינת מלך לענין התפקיד המיוחד לו שלמענו נברא ובזה הוא מתקן את כל העולם לפי עניינו.

ואיתא בגמרא סנהדרין [לז.]: "לפיכך חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם" ועומק הכוונה שחייב לומר בשבילי נברא העולם היינו שישנו באמת דבר מיוחד שהוא בא לתקן בזה את כל העולם משום שכמו שנתבאר כל אחד יש לו את תפקידו המיוחד לו שזה רק הוא יכול לתקן בכל העולם.

וכמו כן איתא בגמרא קדושין [מ.]: "תנו רבנן לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה" ע"כ, ונמצא דיש ביד איש אחד מישראל שיכריע את כל העולם לכף זכות או להיפך ח"ו, ומכל זה מוכח גודל החשיבות שיש לכל אחד מישראל שיש לו עניינו וכוחותיו המיוחדים לו לבדו, ובזה הוא מלך על כל העולם שיש לו מלכות וממשלה בענין הזה המיוחד לו לתקן.

וזהו ביאור עומק הענין שמנה אותם משה רבינו עליו השלום דהיינו שעל ידי המנין המיוחד לכל אחד הרים אותם וביאר להם חשיבות כל אחד ואחד מבני ישראל וזהו הביאור "כי תשא את ראש בני ישראל" היינו שעל ידי המנין שמנה אותם משה העלה והרים את חשיבות עניינו ותפקידו של כל איש ישראל עד סוף כל הדורות.

ומעתה נבאר דברי אא"ז בדברי בינה שדבר זה עצמו גורם למנוע המגיפה מעל בני ישראל משום שכמו שנתבאר המגיפה הוא על ידי שעובר הנגף מגוף לגוף וזה דוקא כאשר הם דומים ושייך אחד לחבירו, אך כאשר העלה אותם משה וגילה לבני ישראל שכל אחד הוא בריה בפני עצמו והוא מלך לענין עבודת השם שבשבילה בא לעולם ואין אחד דומה לחבירו כלל א"כ אין שייך שיהא בהם נגף

ולא יעבור הנגיף מגוף לחבירו מאחר שכל אחד הוא ענין מיוחד ומלכות בפני עצמו ובוזה יומתק מעליהם כל ענין הנגף ודו"ק.

ה

ואמנם ביותר יש לבאר הענין כיצד לא יגיע הנגף לבני ישראל דהנה עם בני ישראל מיסודו מובדל ומופרש מן העמים בתכלית ההבדלה, כד"א (במדבר כג, ט) "הן עם לבדד ישכון, ובגויים לא יתחשב". כי מיסוד מחצב נשמת ישראל נחצבים הם מעולם אחר לגמרי גבוה ועליון, כדמפורש בתוס' פ"ק דעבו"ז (ה). וז"ל: "אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף ואם תאמר, מכל מקום יכלו על ידי עובדי כוכבים שיהו מולידים. ואומר הר"ר אלהנן, דנשמות של ישראל ושל עובדי כוכבים אינן בגוף אחד" עכ"ל.

וביותר מבואר בדברי אא"ז בסה"ק דברי בינה שכתב שבני ישראל מובדלים מן הגויים לא רק בנפשם אלא אף בגופם וחומר בשר ודם שלהם אינו כמו של הגויים כלל וזל"ק: [פר' בא דף כ:]: "צריך כל איש לידע; שאפילו הד' יסודות שלו והחומר הוא משונה מחומר אומות העולם, ואם ירצה להזהר יראה שהוא קדוש. אף על פי שנראה שהוא לכוש בגוף כמו שאר האומות אם יתבונן, יראה שעצם גופו גם כן משונה מהם. וזה הוא ראיה מבראשית, שאיתא [רש"י ריש בראשית, עיין ויק"ר לו, ד] בשביל ישראל שנקראו ראשית, ובשביל תרומה שנקרא ראשית וכו'. וישראל נקראו תרומה, וכמאמר הכתוב: [ירמיהו ב ג] קודש ישראל לד' ראשית תבואתו, שזה הוא מעלת ישראל, כמו שאנו רואים בהתרומה שהיא ממש בשוה כמו אותו התבואה של חיטים, ואף על פי כן הוא קדוש בקדושת תרומה, אף על פי שאין ניכר בגוף הדבר רואים אנו שיש בו קדושה נסתרת שהיא קדושת הגוף, ועל דרך זה הוא סובב כל המדרשים ע"ז בשביל חלה, וקרבנות וביכורים וכו', כך כל איש ישראל יש בו קדושת הגוף גם בהד' יסודות" עכ"ל"ק.

וכבר איתא כן להדיא בספר הכוזרי [מאמר שני אות מד] דכמו שיש חילוק בין הדומם לצומח וחי מדבר כמו כן ישנו דרגה נוספת בעצם שינוי החומר והוא דרגת בני ישראל עם סגולה וז"ל: "כי היסודות נהיו להיות מהם המוצאים, ואחר כך הצומח ואחר כך החיים, ואחר כך האדם, ואחר כך סגולת האדם, והכל נהיה בעבור הסגולה ההיא להדבק בה הענין האלקי, והסגולה ההיא בעבור סגולת הסגולה כמו הנביאים והחסידים. ועל זה הדרך נסדר מאמר האומר [תפילות הימים הנוראים] תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך, ואחר כן תן כבוד לעמך, ואחר כן צדיקים יראו וישמחו, מפני שהם סגולת הסגולה" עכ"ל.

ולבאר הענין נמשיל הדבר כמו יהלומים ואבנים טובות שכהיום יש עושים מזכוכית דוגמת יהלומים, והנה האדם שאינו מביין יראה יהלום אמיתי ולידו זכוכית

שעשויה כעין יהלום יחשוב ששניהם שווים, אמנם המבין באבנים טובות מיד יראה ויבין שלא קרב זה אל זה כלל וכלל וזה אינו אלא זכוכית פשוטה וזה יהלום יקר עד מאד שהוא בעצמו לגמרי ענין אחר.

וכמו כן ממש הוא החילוק בין יהודי לגוי שאף שלפעמים נראה שאין חילוק ביניהם בגופם, אולם באמת חילוק יסודי ביניהם שלא קרב זה אל זה כלל והגוי אינו אלא בשר חמורים בשרם ואילו היהודי אף גופו ענין אחר לגמרי הוא ויקר הוא עד מאד.

ואמנם להבין מהו באמת יקר נפש איש ישראל אין מכיר בזה כי אם הקב"ה בכבודו ובעצמו וכמו שכתב אא"ז בסה"ק תולדות אדם [פרשת עקב] וזל"ק: "שהנקודה הפנימית שיש בכל אחד ואחד מישראל, הוא יקר מאד מאד, כמאמר חז"ל (סנהדרין מג.): "אף על פי שחטא ישראל הוא". והנכבדות הזאת הוא, מפני ששרשם נחצב מסגולת ואוצר מלכו של עולם, כאמור בתורתנו הקדושה (שמות יט ה): "והייתם לי סגולה מכל העמים". ואין שום מלאך ושרף יודעים מהות ערכם ואהבתם בעיני המקום, מחמת שהמחצב שלהם מאוצר מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. אולם לצדיקי הדור, הקדוש ברוך הוא מגלה להם את אהבתו שיש לכל אחד ואחד מישראל, בכדי שיעוררו עליהם רחמים בעת הצורך" עכל"ק.

ונמצא שאין באמת מבינים באמת גודל מהות ערכם ומהותם של בני ישראל כי אם לפעמים השי"ת מגלה קצת לצדיקים כדי שיתפללו עליהם, אך עיקר מעלתם וגדולתם של ישראל אין יודע ומכיר כי אם השי"ת בעצמו ולעתיד לבוא יתגלה גודל מעלתם של ישראל באמת.

1

על כל פנים מאחר דנתבאר דישראל והעכו"ם הם נבדלים לגמרי ואין שום שייכות ביניהם א"כ כאשר ישנם מחלות קשות בעולם כמחלת ה"קורונה" שיסודה ושורשה בא מן הגויים א"כ בודאי מצד הדין אין לה שייכות כי אם לגויים שהם דומים ועליהם מתפשטת המגיפה אך אצל בני ישראל שהם מובדלים לגמרי אף בגופם לא היה שייך כלל שיתקרב עליהם אותו הנגיף שהרי הם גוף אחר לגמרי.

ודוגמה מוכרחת לזה יש להוכיח שהנה אף שהמון בני אדם נדבקו בזאת המחלה בכל העולם כולו מכל מקום בהמות וחיות לא נדבקו בזה כלל, והטעם פשוט משום שאינם שייכים ואינם אותו המין כלל וכמו שנתבאר דהמגיפה נדבקת מגוף לגוף רק כאשר הוא שייך בדבר ואילו כאשר אינו מינו כלל אינו נדבק בזה כלל, וכמו כן בדרגה למעלה כאשר איש יהודי אינו כלל דומה לגוי א"כ אין צריך לבוא עליו

כלל כל אותם המחלות אשר הם מן הגויים והמונם אך איש ישראל הוא ענין אחר לגמרי בגשמיות וכ"ש ברוחניות וא"כ עליו לא צריך לבוא כלל ענין הנגף ח"ו.

ומצינו להדיא כן במצרים כאשר באו על המצרים כל עשרת המכות איתא בקרא שבישראל לא פגע ולא נגע כלל לא במכת כינים ולא בשחין ולא בכל המכות שהמצרים סבלו עד מאד מהם ואילו בני ישראל אשר היו שכנים לא ניזוקו כלל וכלל, ונראה דדבר זה שלא נדבקו בני ישראל לא היה בגדר נס כלל אלא כמו שנתבאר שבני ישראל הם מובדלים לגמרי מן הגויים ואינם שייכים אליהם ואף בגופם נחלקים הם לגמרי וכאשר הגויים נלקים אין זה שייך לישראל כלל.

וכן כתב להדיא בסה"ק חתם סופר [חדושים על עבוד"ז לא:]: שאינו יכול להבין כיצד אפשר לקחת דוגמה ורפואה מגופותיהם של הגויים אשר המה לגמרי אחרים מגופם של ישראל וזל"ק: "מימי תמהתי אחר שבעו"ה אין לנו מדרש חכמות הרפואות וכל רופאי ישראל לומדי בבית מדרש לאומים וחכמיהם וכל חכמתם בנוי על טבעי גופי דאכלי שקצים ורמשים ולא דאיגי במצות ואיך ישפוט מזה על גופי ישראל דלא אכלי שקצים ודאיגי במצות הרי קמן אלו מסתכנים בגילוי ואלו שתו וחיו ושכבת זרע של אלו מסריח משא"כ אלו והוא איבעיא דלא איפשטא פר"ע ובודאי לענין רפואות הגוף מה נעשה נסמוך על רופא חנם ית"ש ויתן בפי הרופא ומחשבתו לרפאות נפש עד דכא ושומר פתאים ה' ולענין פ"נ שבת ויה"כ לא יהא אלא ספק נמי מותר אבל לענין איסור נדה צ"ע ואם חז"ל סמכו על הרופאים שהעלה מטבעין ליבנה וכדומה בזמניהם היו חכמי רופאי ישראל אשר שקלו זה בדעתם אבל רופאי זמנינו אינם עוסקים אלא בטבעי או"ה צל"ע מאוד" עבל"ק.

ומעתה יש לבאר דבאמת אם בני ישראל היו נבדלים לגמרי מן הגויים לא היה נדבק בהם כלל מחלתם ומגיפתם.

ואמנם הסיבה שבגינה יש ליהודים שייכות למחלות הגויים הוא בהקדם דברי זקני בסה"ק תולדות אדם שכתב דמחלות הגוף הם תוצאה מחמת שהנפש אינה בשלימותה וזל"ק: (עמו' רצט ריש טו"א): "מחולי הנפש נמשך חולי הגוף רח"ל" עבל"ק, וביאור דבריו הקדושים דכאשר נשמת איש ישראל תהא בשלימותה בלא פגם אזי אף גופו יהא בלא שום מחלה וייסורים ח"ו וחולי הגוף הוא נובע בעצם מחולי הנפש.

והנה באמת העולם בדורות אלו מלא טומאה וזוהמה מכל טומאות הגויים ובכל עבירות שלהם אשר מלאים פריצות וטומאה ועריות וכיוצא רח"ל ומטמאים את האויר ואף בני ישראל עלולים ליטמא בהם וליפול בטומאתם ח"ו.

ובפרט כהיום שממציאים חדשים לבקרים את כל המכשירים הטמאים המטמאים כל אשר יש לו שייכות עמהם ומכלים הנפש וגם הבשר וממלאים את מוח האדם בטומאות ותאוות רעות וכיוצא והמה אבי אבות הטומאה, וזאת היא ממש מגיפה רוחנית ה"י, וכאשר נכשלים בהם בני ישראל ח"ו, הרי עי"ז הם מקבלים שייכות לטומאת הגויים ועל ידי זה עלולים ליפול במגפות ובמחלות אשר במקורם הם שייכים לגויים ולא לבני ישראל ח"ו.

ועל זאת צריך מאד להזהר שלא יהא לבני ישראל שום שייכות לטומאות הגויים ובאמת שייך ויכול כל אחד להזהר בכל כחו בזה שהרי אין הקב"ה שולח נסיון לאדם אלא אם כן יכול לעמוד בו, ובאם היו נזהרים ישראל בכל כוחותם הקדושים להחזיק מעמד שלא ליטמא בטומאת הגויים ולא היה להם שום שייכות להם ולהמונם אזי ודאי שלא היו נפגעים כלל מכל מחלותיהם וכמו שנתבאר שאין להם שייכות כלל אל הגויים.

ז

וזאת העצה היעוצה בעת הזאת כמו שכתב אא"ז בדברי בינה כי תשא את ראש בני ישראל היינו להגביה ולרומם נפש ישראל שיהיו מובדלים לגמרי מכל הגויים ומהמונם ושלא יהא להם עמם שום שייכות כלל וכלל.

ועל זה נאמר בפסוק [במדבר כג ט]: "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב" וענין עם לבדד ישכון היינו שבני ישראל הם מובדלים לגמרי מהתנהגות הגויים ובכל מקום שנמצא איש ישראל הרי הוא מופשט ומובדל מן הגוי בתכלית ואין לו שום שייכות בכל הבלי הגויים.

וענין "ובגויים לא יתחשב" היינו שאינו מתחשב בכל פעולות הגויים ואינו מחשיב אותם, דהיינו אף שרואים גודל מעשיהם של הגויים וכל המצאותיהם ואת גודל עשירותם וכו' וכל חכמתם שנראה שמצליחים הרבה ועושים חיל בהרבה עניינים ויש לפעמים אשר מקבל האדם התפעלות לראות גודל מעשיהם ח"ו, ולדאבוננו יש מבני ישראל אשר מתפעלים הרבה ממעשי הגויים ועד כדי כך שיש מהיהודים התועים אשר היו רוצים להיוולד גויים ח"ו בראותם גודל הצלחתם וזה מגודל טעותם אשר נטמעו מטומאת הגויים ומחלאת זוהמתם רח"ל.

ועל זה אומרת התורה "ובגויים לא יתחשב" היינו שלא להחשיב אותם כלל ואדרבה ידע שהכל הבל ורעות רוח וכל חכמתם וכל הצלחתם אינה כלום, וצריך איש ישראל להשריש בליבו שלא להעריך ולא להחשיב שום דבר מהגויים ולידע

שאינם שווים מאומה וכל מעשיהם תהו וימי חייהם תבל הם לגמרי, וזהו כי תשא את ראש בני ישראל שידעו שכל הגויים אפס ותהו המה.

ואילו עם בני ישראל אף אם נראים שפלים ובזויים ולפעמים רואים שרק בני ישראל סובלים ח"ו בין הגויים הרי כל זה הוא מחמת הסתר פנים הנורא אך באמת כל החשיבות הוא רק לבני ישראל וצריך כל אחד להשריש זאת בקרבו ולמאוס בכל גדולת הגויים וחכמתם וכל הבליהם שהכל מלא טומאה וזוהמה ואך שקר יהגון.

וכאשר נתנהג בזה האופן שלא להחשיב בדעתנו ובליבנו שום דבר מהגויים ואדרבה נדע להעריך את ערך יהדותנו ושגב גדולת נשמתנו אזי לא יהא שייך כלל שיתקרב אל בני ישראל הנגיף אשר בא מן הגויים וכמו שנתבאר דאין לו שייכות כלל אל בני ישראל אשר הם חומר אחר לגמרי.

וכמו שנתבאר מדברי קדשו של התולדות אדם שכל המחלות הגוף הם באים מחולי הנפש וכאשר בני ישראל לא יהא שייכות כלל עם מחלות הנפש של הגויים אזי גם יצאו מכל מחלות הגוף שהם מהגויים ומהמונם.

והדברים מבוארים היטב בדברי רש"י על התורה [ויקרא כ כו] על הפסוק "ואבדל אתכם מן העמים להיות לי, אם אתם מובדלים מהם הרי אתם שלי ואם לאו הרי אתם של נבוכדנצר וחביריו" עכ"ל, ואין הכוונה רק שח"ו על ידי השייכות עם הגויים יש לגויים שליטה ח"ו, אלא גם כמו שנתבאר דכאשר מובדלים ישראל מן העמים לגמרי אזי אף המחלות והייסורים שבאים על הגויים אין להם שייכות לישראל ולהיפך ח"ו אם יש שייכות יכולים אף ישראל להיפגע ח"ו.

וידוע מה שהיה בשואה הנוראה אשר ודאי היתה גזירה מן השמים אשר אין אתנו יודע עד מה, ואולם המקום שפרצה הגזירה היה דוקא בגרמניה הארורה אשר שם נתפשט ההשכלה וישראל נתקרבו אל הגויים והיו מדמים עצמם אליהם עד כדי שהיו שאמרו "היה יהודי באהלך ואדם בצאתך" עפ"ל, שהיו מחשיבים את הגויים ואת חכמתם ולמדו את חכמת הגויים והתנהגו בנמוסם ועל כן דוקא שם פרצה הרעה הגדולה וכמו שנתבאר דיסוד קיום ישראל הוא דוקא על ידי שמבדילים עצמם לגמרי מן הגויים ואז ינצלו מכל פגעי הגויים.

ח

ודברים נוראים בענין זה כתב בדרשות הר"ן [הדרוש השישי] וז"ל: "ולפעמים מתחדשים מקרים ברחוק מקום ובאיים תרחוקים, כדי שיתעוררו ישראל אל

התשובה וייראו ויפחדו פן יגיע הפורענות אליהם, והוא מאמר הנביא: הכרתי גוים נשמו פנותם ההרבתי חוצותם מבלי עובר, נצדו עריהם מבלי איש מאין יושב, אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר. וכשאינם מתיסרים ברעת האחרים, הפורענות הולך הלוך ונסוע וילך הלוך וקרב, ואין ספק כי מי שרואה כל אלו התלאות אשר הם באמת התראות הש"י, ועודנו מחזיק בדרכו אשר דרך בה, הוא כמי שעובר עבירה וקבל עליו התראה, שהתיר עצמו למיתה, מכאן ואילך" עכ"ל.

ודברי קדשו הם נוראים ובודאי צריך להתעורר ולשוב בתשובה בזמן שהקב"ה מעורר אותנו עם מקרה נורא שנתחדש על כל העולם שלא נהיה ח"ו בבחינה להתיר עצמו למיתה מכאן ואילך.

ובהמשך דבריו כתב כדברי זקני התולדות אדם שכל מחלה הגשמי הוא תלוי ברוחני וז"ל: "לכן אין טפק כי בזמנים האלו ראוי לחפש היטב על רפואת הנפש ולהקדימה על רפואת הגוף. הוא אמר דוד המלך ע"ה: אני אמרתי ה' חנני רפאה נפשי כי הטאתי לך, פירוש, אני בחליי הייתי מתפלל על רפואת נפשי, ועל אותה רפואה היה כל השתדלותי, לא על רפואת הגוף. ואין ספק שכל משכיל ראוי להקדים רפואת הנפש על רפואת הגוף, כי גם בחולי הגוף נשאלה שאלה בחכמת הרפואה, כשיזדמנו שני חלאים בשני איברים איזה מהם ראוי להקדימו ברפואתו, והושב על זה בשלשה דרכים, האחד שראוי לרפאות אותו שהוא יותר חזק הסכנה, השני שראוי לרפאות אותו שהוא סבה לחבירו, השלישי שראוי לרפאות אותו שלא יתרפא חבירו כי אם בהרפאו. וכל אלה השלשה מסכימים ברפואת הנפש והגוף, כי אין ספק שהנפש יותר חזקת הסכנה מהגוף, כי הגוף אוכד והנפש נשאת.

וכן אין ספק אצלי שחליי הנפש סבה לחליי הגוף, וכי לא יתרפא הגוף מבלי הרפא הנפש, כמו שאמרו רז"ל בברכות שבמקומו של רבי חנינא בן דוסא היה ערוד אחד שהיה ממית את חבריו, ובאו ואמרו לרבי חנינא בן דוסא, ונתן עקבו על חורו ונשכו זמת הערוד והביאו לבית המדרש, ואמר להם ראו בני שאין ערוד ממית אלא הטא ממית. הנה מבואר שחליי הנפש סבה לחליי הגוף, וכי הנפש הבריאה תדחה הסבות הממיתות כלם.

ואם ישתבש אדם לומר כי אין זה אלא לרבי חנינא או שקול כמותו, אבל שאר האנשים אין להם מבוא בזה כלל, זה שכיום וטעות גמור, כי בריאות הנפש ורעיעותה הולכים על דרך בריאות הגוף ורעיעותו, וכמו שתראה אנשים רעועי הגוף חלושי האברים. כל סבה מזקת להם, גם אם תהיה חלושה מאד יזיקם, כי אין

בריאותם דוחה שום סבה מזקת לחולשתם, כן האנשים רעועי הנפש, לא תדחה נפשם סבה מזקת כלל, וכמו שהאנשים הבריאים ידחה בריאותם קצת הסבות המזיקות [לגוף] כפי יתרון בריאותם, כן הנפשות הבריאות ידחו הסבות המזיקות כפי יתרון בריאותם. וכמו היחיד אשר הוא בתכלית הבריאות ושתה התריאק"ה והמרקחות המצילים, ידחו סמי המות כלם ולא יזיקוהו, כן הנפש הבריאה בתכלית הבריאות הנכספת למצות, ועחמה אותם צרי ותריאק"ה, התשובה, תדחה הסבות המזיקות כלם, וזהו מעלת רבי חנינא בן דוסא והדומים אליו:

וזהו שהבטיח הנביא הנאמן: אם שמוע תשמע לקול ה' וגו' כי אני ה' רופאך, ורבים יתמהו מזה הפסוק, איך יאמר אם תעשה כל מה שצויתך על השלמות, לא אמיתך בחלאים רעים כאשר הכרתי המורדים והפושעים בי. והביאם לזה שני דברים. האחד שחשבו שלא הבטיח הש"י אלא שלא ישים על עבדיו כל המחלה וגו'. והוא מן התימה, איך יבטיח עובדיו שלא ישים עליהם כל מדוי מצרים. והשני, שחשבו שלא היו כל החלאים כלם במצרים, ולכן לא יבטיח זה הפסוק בהסרת כל החלאים לפי סברתם. ונשאר אצלם פירוש הפסוק בספק" עכ"ל.

הרי מדבריו הקדושים כמו שנתבאר דכל המחלות שנשלחו בעולם הוא כדי לעורר לבב בני ישראל שירפאו את נשמתם ואז לא יפגעו כלל מכל טומאות הגויים ומהמונם ומכל מגיפותיהם ויהא אך טוב לבני ישראל.

ובאמת בשורש הדברים אף כל ההמצאות וכל ענייני העולם של כל הבלי הגויים הכל באמת מקורו הוא מהתורה הקדושה, והוא משום שהתורה היא מקור ושורש כל הבריאה, וכדאיתא בזוהר הקדוש [ח"ב דף קסא] "דקודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא" וכן איתא בחז"ל דליכא מידי דלא רמיזא באורייתא ונמצא דהכל נמצא בתורה הקדושה.

ואא"ז היהודי הקדוש זצוקללה"ה זי"ע ביאר שכל החדושים והמכונות שמיוצרים בעולם הרי הם באים מחמת חידושי התורה שלא כהלכה או בפניות וגיאאות או שלא לשמה וכמו שאיתא בספר תפארת היהודי [אות יט] וז"ל: "שח לי זקן אחד ת"ח ר' עובדי' שמו אשר שמע מפה קדוש היהודי זי"ע, שבאם איש הישראלי מחדש חידושים בתורה ביראת ה'. כתוב בזוהר הקדוש: שנעשה מזה שמים חדשים. אולם מי שמחדש חידושים מעורבין בגיאאות ושאר מידות רעות לא טהורות, אז נעשו רקיע שוא. אולם השכל הרוחני שבהם משוטטים והולכים לענגלאנד [אנגליה, שבזמנים ההם היו מייצרים שם המכונות החדשות], ומשכל

הזה נתהוה מכוונות נפלאות. ואמר אז על ספר אחד מגדול בזמנו: שמהחידושים של הספר הזה יתהוה מאשין נפלא בענגלאנד" עכ"ל.

ובנתיב המתבאר מדברינו נמצא דמה שנמצא בבני ישראל שמתקרבים אל הגויים וטומאתם הרי זה עצמו גורם למחלות בעולם רח"ל, ובאמת ידוע שהגויים היו מעלילים על היהודים עלילות שהם מפיצים מחלות ח"ו והיו מהם הרבה צרות לבני ישראל, ואמנם בשורש יש בזה מן האמת שהכל תלוי בהתנהגות בני ישראל וכמו שנתבאר שבידם להשפיע על כל העולם וכאשר יבדלו מן הגויים לגמרי אזי יסורו כל המחלות מכל העולם כולו ודו"ק.

ט

ועל כל פנים נתבאר היטב דכאשר ישראל הם מבדילים עצמם מן הגויים זוכים שכל המחלות אשר באים על הגויים אין להם שייכות כלל לבני ישראל והדברים מבוארים להדיא בתוספתא תענית [פ"ב] וז"ל: רבי יוסי אומר מבול של מים אין אבל מבול של דבר לעובדי כוכבים לימות המשיח יש שנא' (זכריה יא) ואקח את מקלי את נועם וגו' מהו אומר ותופר ביום ההוא" ע"כ, הרי שכל זה שייך רק אל הגויים ולא אל כלל ישראל.

ובגמרא סנהדרין [לט]. איתא: "אמר ליה ההוא מינא לרבי אבינא כתיב מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ מאי רבותייהו אתון נמי ערביתו בהדן דכתיב כל הגוים כאין נגדו אמר ליה מדידכו אסהידו עלן דכתיב ובגויים לא יתחשב" ע"כ, ומבואר להדיא היסוד הנתבאר דכל הגויים כאין נחשבו ואולם ישראל נאמר עליהם ובגויים לא יתחשב, ואלא דצריך כל אחד להכניס זאת בלבבו שבגויים לא יתחשב כלל ולא יחשיב אותם כלל.

וברש"י בתהלים [פרק מז פסוק ד] על הפסוק ידבר עמים תחתנו פירש וז"ל: "ידבר עמים תחתנו, יתן דבר בעובדי כוכבים תחת נפשנו להיו' חמתו מתקררת בהם ואלו נצולים כענין שנאמ' ונתתי כפרך מצרים וגו' (ישעיה מג) " ע"כ.

וכן כתב באור החיים הקדוש [פרשת בשלח] על הפסוק כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך וז"ל: אשר שמתי וגו', טעם שפרט לומר אשר וגו', נתכוון לבל יאמרו כי אינו מבטיח אלא שלא להביא עליהם מחלה, אבל אם באה לזולת, בהדי הוצא לקי כרבא (ב"ק צב), ואין כאן הבטחה, לזה אמר אשר שמתי במצרים, ולכו וראו מעשה מצרים, שהגם שהביא ה' כמה מחלות היה ה' מגביל למכה לבל

תגע בהם, הא למדת שאפילו בשעת חרון אף יפליא ה' להם חסדו ויצילם ה'" עכל"ק.

הרי מתבאר מדבריהם הקדושים דבודאי כל המחלות והדבר והמגיפות אשר נשלחים לעולם הם דוקא על הגויים ולא על בני ישראל כלל וכמו שנתבאר שהם מחומר אחר ואינם שייכים כלל לזה, ואלא דצריך להיבדל מהם ומכל המונם של הגויים ולהחשיב את גדולת וחשיבות בני ישראל ולהמאים את טומאת הגויים ואז בודאי ינצלו בני ישראל מכל פגע ומחלה וממגיפה ומכל דבר רע אכי"ר.

י

ואמנם ישנו עוד עצה להנצל מכל הפגעים וגם זה יש ללמדו מהפסוק דכי תשא את ראש בני ישראל ויש לדקדק שלא אמר את ראשי בני ישראל אלא את ראש בני ישראל.

ונראה לבאר בזה ובהקדם מ"ש בפ"ק דקידושין (ל): אחד מחובות האב כלפי בנו: "להשיטו בנהר", ומפרש בגמרא: "מאי טעמא, חיותיה הוא".

ונודע מה שאמרו בזה בעלי המוסר, מאי טעמא חייבוהו דווקא ללמדו להשיטו בנהר דלהוי ליה חיותא יותר משאר דברים ועניינים הנצרכים לשמירת החיים.

אך עיקר לימוד הנצרך 'להשיטו בנהר' הוא בשמירת הראש מעל פני המים, כדי שלא יצלול חלילה ויטבע בשטף הנהר הרודף, שבזה תליא כל עיקר חיותיה, להציל חייו מן הסכנה.

וזה בא ללמדנו בכל אורחות החיים עלי אדמות, שבכך יזכה האדם לחיות נכון עלי אדמות, עביד ליה חיותיה, במה שיידע וישכיל בכל עת ומצב לשמור את הראש והדעת מלמעלה, ולא ייסחף בשטף בלבול העולם, והלחץ והמבוכה והתבהלה סביב. כי אם ישמור איתן מנוחת דעתו מעל פני המים הזידונים, ובכך יוכל לעבור את ימי חייו בהשקט ושלוה וביטחון איתן בצור עולמים ב"ה, השומר ומגין עליו בכל שעל בעינא דאשגחותא תדירא.

מעין זה אמר כ"ק אאמו"ר וצוקללה"ה בשם אא"ז הס"ק מביאלא זי"ע בעל ההילולא, [והביאו גם בספרו המהור חלקת יהושע עה"ת], פירוש הפסוק האמור בשאול המלך (שמואל א ט, ב) "משכמו ומעלה גבוה מכל העם". שאף כי המלך והמנהיג צריך לתת את כל כולו לבני ישראל, ולמסור עצמו בעבורם. היינו דווקא רק עד ראשו, אבל "משכמו ומעלה", דהיינו את ראשו ישאיר מלמעלה, גבוה מכל העם. שלא יתן ח"ו גם את ראשו, שיבלבלוהו חלילה, ויעלו על ראשו.

וכוונת קדשו, שאם יתן וימסור גם את ראשו ודעתו תחת שליטתם, הרי אבד ה'ראש', ולא יהיה יכול להנהיג את העם, כאשר יאבד את דעתו. ונמצא בזה שלטובת העם עצמם, כדי שיהיה להם מנהיג ומלך הגון, צריך המלך להחזיק את ראשו ודעתו היטב למעלה מן העם, ועל ידי זה יוכל להנהיגם בכל מצב ומצב ודוק, ושפח"ח. – וכאשר אמרו זה המאמר בפני הרה"ק בעל אמרי אמת זצוקלה"ה מגור, היתה לו התפעלות גדולה.

ולימוד זה הוא לא רק למנהיגי ישראל אלא לכל אחד ואחד שצריך לראות שבכל מצב ומצב שהוא אף בזמנים קשים ומאורעות שלא ליפול ליאוש ולא לאבד את הראש ואת היישוב הדעת, אלא לחיות באמונה ובטחון בהשי"ת ולא להתיאש.

שלפעמים כאשר האדם מתיאש מאבד את כחותיו ומאבד את תקוותו ואז ח"ו יוכל ליפול בכל אותם הצרים והפגעים רח"ל.

ושמעתי מעשה שהיה גדול אחד מישראל שפגש את מלאך המות ואמר לו שהולך להרוג עשרים אנשים ח"ו, ואותו הצדיק נתגבר כנגדו ואמר שלא נותן לו רשות ונתפשרו שלא יהרוג כי אם חמישה, והנה לבסוף שמע שנהרגו כל העשרים ובא בקובלנא למלאך המות שהרי נתפשרו שרק חמישה יעדרו, ואמר לו המלאך: אני אכן קיימתי הדבר שלא הרגתי אלא חמישה ואותם השאר מפחד מתו שהמיתו עצמם על ידי שנכנסו לפחדים ולדאגות ונתיאשו מעצמם הרי נחשב שהם בעצמם הכניסו עצמם למצב הזה רח"ל.

ועל זה אמרה התורה כי תשא את ראש בני ישראל היינו שצריך להחזיק הראש מלמעלה ולא לאבד תקוה ולא להתיאש ח"ו כי אם להתחזק באמונה ובטחון שבודאי יעזרנו השי"ת ולא יפגע שום איש מישראל וכבר היו בני ישראל במצבים הרבה יותר יקשים ובכולם החזיקו מעמד בזכות האמונה והבטחון בהשי"ת וכאשר יתחזק באמונתו בודאי בזכות האמונה יחזיק מעמד בכל המצבים וינצל מכל רע.

יא

ועוד עצה יש כדי להנצל מכל המגיפות ומכל הגזירות ח"ו והוא על פי דברי אא"ז בסה"ק ברכת טוב [דף קנג] שכתב וזל"ק: "מי שהוא 'כלום'. בעיני עצמו, אפם הגמור, אין מידת הדין יכולה לחול עליו, כי על דבר שהוא אפם, אין יכול לחול כלום, שאין על מה לחול" עכ"ל"ק.

והיוצא מדבריו הקדושים דעל ידי עניויות שמחשיב עצמו לאין אזי זוכה שאין חל עליו כלל מידת הדין ויוצא זכאי ונקי מכל ולא יפגע משום דבר רע.

ואא"ז בסה"ק תולדות אדם [סוף פרשת וארא] כתב על הפסוק והפשתה והשעורה נכתה כי השעורה אביב כו' וזל"ק: "והפשתה והשעורה נכתה כי השעורה אביב

והפשתה גבעול. כי הנה מי שמרגיש בחסרונו, אין מקום למדת הדין לחול עליו כל כך, רק מי שהוא שלם לפי דעתו. וכמו כן מי שמבטל את עצמו, והוא באחדות ואחזה וריעות עם הציבור, אז אמרינן (עי' ויק"ר ל יב, ועי"ל דף נ): "יבואו אלו ויכפרו על אלו", ולא יחול עליו מדת הדין. ורק על מי שפורש את עצמו, ואינו מבטל את עצמו להכלל, יכול ח"ו לחול מדת הדין.

וזהו מה שכתוב: כי השעורה נכתה מפני שהיא אביב, היינו: שהיה בשלימות בלא שום חסרון. והפשתה גבעול, פירוש: יחידי, כמאמר חז"ל (זבחים יח:): על פשתן שעולה בד בוד. לא כן במי שמבטל את עצמו לכנסת ישראל, אז אומרינן יבואו אלו ויכפרו על אלו" עכ"ל"ק.

ומדבריו נתבאר דעל ידי שהאדם יחזיק עצמו בעניויות וביותר על ידי שמתאחד עם כלל ישראל אזי יזכה לינצל ממידת הדין ועל ידי האחדות יזכה שיבואו אלו ויכפרו על אלו ובזה בודאי נזכה להנצל ממידת הדין השורר בעולם ח"ו.

ולהדיא איתא בירושלמי פאה [פ"א ה"א] וז"ל: "אמר רבי אבא בר כהנא: דורו של דוד כולם צדיקים היו, ועל ידי שהיה להן דילטורים היו יוצאים במלחמה והיו נופלים. הוא שדבר דוד [תהלים נז]: נפשי בתוך לבאים אשכבה לוחטים. נפשי בתוך לבאים, זה אבנר ועמשא, שהיו לבאים בתורה. אשכבה לוחטים, זה דואג ואחיתופל, שהיו לוחטים אחר לשון הרע. בני אדם שניהם חנית וחצים, אלו בעלי קעילה, דכתיב [שמואל א כב]: היסגרונני בעלי קעילה בידו הירד שאול. ולשונם חרב חדה, אלו הזיפים, דכתיב [תהלים נה]: בבוא הזיפים ויאמרו לשאול וגו'. באותה שעה אמר דוד לפני הקדוש ברוך: רבון העולמים מה שכינתך לירד בארץ, סליק שכינתך מביניהון. הה"ד [שם נז]: רומה על שמים אלקים על כל הארץ כבודך. אבל דורו של אחאב עובדי עבודה זרה היו, ועל ידי שלא היה להם דילטורין היו יורדים למלחמה ונוצחים" ע"כ.

ומבואר להדיא דזהו לימוד אף לצדיקים דדוקא כאשר בני ישראל הם באחדות אזי אם עובדי ע"ז הם ח"ו ינצחו ולא יפגעו ממידת הדין וכמו שנתבאר מדברי התולדות אדם דעל ידי האחדות יבואו אלו ויכפרו על אלו ואילו כאשר יש בהם דילטורין ושנאה ח"ו יכולים להפגע ח"ו ממידת הדין.

ועל כן צריך כל אחד לראות בזמנים קשים אלו אשר מידת הדין שורר בעולם ח"ו, אזי צריך לחזק עצמו באחדות נפלאה עם כל בני ישראל ואז ודאי נזכה להנצל ממידת הדין ולהנצל מכל המגיפות ומכל הפגעים.

ויהי רצון שכל הגזירות והמגיפות לא יחולו על בני ישראל כלל ויחולו רק על הגויים אשר השי"ת ישפוך חמתו רק עליהם ויציל את בני ישראל מכל פגע ורע ויהא אך טוב לישראל לעולם בגשמיות וברוחניות.

יעזור השי"ת שנזכה לישועתם של ישראל במהרה ולצאת מכל הגלות ויהא אור חדש על ציון תאיר ובמהרה נזכה לגאולה השלימה בביאת גואל צדק במהרה בימנו אמן.